

IGAUNIJAS-LATVIJAS PĀRROBEŽU SADARBĪBAS PROGRAMMA 2021. – 2027. GADAM
(Apvienotajā Programmēšanas komitejā 2021.gada 29.oktobrī apstiprinātā Programmas dokumenta tulkojums)

Programmas saturs:

CCI	2021TC16RFCB043
Nosaukums	INTERREG VI-A Igaunijas-Latvijas programma 2021.-2027.gadam
Versija	
Pirmais gads	2021
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	01.01.2021.
Atbalsttiesīgums līdz	31.12.2027.
Komisijas lēmuma numurs	
Komisijas lēmuma datums	
Programmu grozošā lēmuma numurs	
Programmu grozošā lēmuma spēkā stāšanās datums	
NUTS reģioni, uz kuriem attiecas programma	IGAUNIJĀ: Dienvidigaunija (<i>Lõuna-Eesti</i>) un Rietumigaunija (<i>Lääne-Eesti</i>) LATVIJĀ: Kurzeme, Pierīga, Rīga un Vidzeme
Sadaļa	

1. Kopīgā programmas stratēģija: galvenie attīstības politikas uzdevumi un politikas risinājumi
1.1. Programmas teritorija (nav vajadzīgs Interreg C programmām)

Atsauce: Eiropas Parlamenta un Padomes regula 2021.gada 24.jūnija Nr. 2021/1059 par iepašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (Interreg), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem (turpmāk – Interreg regula) 17. panta 3. punkta a) apakšpunkts un 17. panta 9. punkta a) apakšpunkts

Programmas teritorija atrodas Eiropas ziemeļu daļā, Baltijas jūras ziemeļaustrumu piekrastē. Austrumos programmas teritorija sniedzas līdz pat Eiropas Savienības (ES) ārējai robežai ar Krieviju. Programmas teritorija aptver Igaunijas dienvidu un dienvidrietumu daļu un Latvijas ziemeļu un rietumu daļu ar kopējo platību 65 968 km² (26 668 km² Igaunijā un 39 300 km² Latvijā). Igaunijai un Latvijai ir kopīga 343 km gara sauszemes robeža un 214 km gara jūras robeža. Programmas teritorijas rietumos ir kopīga jūras robeža un kopīga piekraste 1139 km garumā (no tiem 497 km Latvijā un 642 km Igaunijā), tostarp 1418 salas un saliņas (ar aptuveni 1283,5 km kopējo piekrastes garumu), kas visas atrodas Igaunijas daļā, un tikai trīspadsmit no tām ir pastāvīgi apdzīvotas. Rīgas jūras līcis ir

Baltijas jūras līcis starp Latviju un Igauniju. Rīgai un Kurzemei ir kopīga jūras robeža ar Igauniju. Vidzemes reģionam Latvijā ir gan sauszemes, gan jūras robeža.

Programmas teritorijā Igaunijā ietilpst šādi reģioni (saskaņā ar Eiropas Savienības reģionu sadalījumu līdz Statistikas teritoriālo vienību nomenklatūras 3. līmenim (NUTS 3)): Lõuna-Eesti (Dienvidigaunija) un Lääne-Eesti (Rietumigaunija), un Kurzeme, Pierīga, Rīga un Vidzeme Latvijā.

1.2. Kopīgā programmas stratēģija: Kopsavilkums par galvenajiem kopīgajiem uzdevumiem, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās, un teritoriālās atšķirības, kā arī nevienlīdzību, kopējās investīciju vajadzības un papildināmību un sinerģijas ar citām finansēšanas programmām un instrumentiem, atziņas, kas gūtas no agrākās pieredzes, makroreģionālās un jūras baseina stratēģijas, ja programmas teritoriju pilnībā vai daļēji aptver viena vai vairākas stratēģijas.

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta b) apakšpunkts, 17. panta 9. punkta b) apakšpunkts

NB! Lūdzu, ņemiet vērā, ka diskusija par 4. prioritātes saturu (Politikas mērķis 3) joprojām ir sarunu priekšmets ar Eiropas Komisiju un iznākums var mainīties.

Vīzija

Igaunija un Latvija ir vietas ar izcilām iespējām cilvēkiem baudīt veiksmīgu un piepildītu dzīvi, būt vieniem no laimīgākajiem Eiropā.

Misija

Mēs atbalstām idejas, kas palīdz Igaunijas un Latvijas izaugsmei kaimiņvalstu sadarbības ceļā.

Demogrāfija, teritorija un sadarbības pārvaldība¹

Programmas teritorijas iedzīvotāju skaits veido aptuveni 0,4% no Eiropas Savienības iedzīvotāju kopskaita: kopā tie ir aptuveni divi miljoni iedzīvotāju, no kuriem 0,5 miljoni dzīvo robežas Igaunijas pusē un 1,4 miljoni Latvijas pusē. Visos programmas teritorijas reģionos kopumā iedzīvotāju skaits pakāpeniski ir samazinājies. 2014. gadā programmas teritorijas desmit apriņķos Igaunijā dzīvoja 469 549 iedzīvotāji, bet līdz 2020. gada sākumam skaits bija samazinājies līdz 465 213. 2014. gadā četros Latvijas reģionos – Kurzemē, Vidzemē, Pierīgā un Rīgā – dzīvoja 1 470 355 cilvēki, bet 2020. gadā 1 423 298. Samazinājums nav vienmērīgs un abās valstīs notiek atšķirīgā tempā. Migrācijas rezultātā dažos reģionos, piemēram, Pērnavas un Tartu apriņķī Igaunijā un Pierīgas reģionā Latvijā ir vērojams neliels pieaugums. Latvijā samazinājums ir skaidrojams ar emigrāciju un dabiskajām izmaiņām, savukārt Igaunijā migrācijas tendence ir pozitīva, bet negatīva ietekme ir dabiskajām izmaiņām.

Abās valstīs visvairāk iedzīvotāju dzīvo pilsētu teritorijās, un divās lielākajās – Rīgā un Tartu – dzīvo aptuveni 0,7 miljoni cilvēku. Rīgas metropoles areāls ir ceturtais visapdzīvotākais Baltijas jūras reģionā, un tajā dzīvo 64% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita. Kā centrālam Latvijas reģionam tam ir būtiska ietekme uz valsts ekonomiku, zinātnei, izglītību un kultūru.

Iedzīvotāju vecuma sadalījums abās valstīs ir diezgan līdzīgs. Vidēji trešdaļa - 30% LV un 25% EE iedzīvotāju ir vecāki par 65 gadiem, jaunāki iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 30 gadiem veido attiecīgi 13 un 19%.

Dienvidigaunijā ietilpst seši apriņķi un šeit dzīvo aptuveni ceturtdaļa no visiem Igaunijas iedzīvotājiem, puse no tiem Tartu apriņķī, ieskaitot Tartu pilsētu. Tartu ir svarīgs sociālekonomisks centrs ar universitāti, universitātes klīniku, zinātnes parkiem un uzņēmumiem, kas nodrošina labi atalgotas darba vietas, tomēr Tartu nav tādas ietekmes kā Tallinai Harju apriņķī, kur dzīvo 58%

¹ Dati par Latvijas demogrāfiju un teritoriju ir sniegti par Plānošanas reģioniem

Igaunijas iedzīvotāju. Reģiona apdzīvotībai pārsvarā ir urbāns raksturs, un katram apriņķim ir sava kultūras identitāte. Tādas pilsētas kā Viljandi, Veru, Pelva, Jegeva un Valga nodrošina darba vietas un pakalpojumus vietējiem iedzīvotājiem, kuru skaits katrā no tām ir atšķirīgs.

Rietumigaunija ir piejūras reģions, kurā ietilpst Pērnavas, Lēnes, Hījumā un Sāremā apriņķi. Kihnu sala Pērnavas apriņķī un Vormsi sala Lēnes apriņķī ir lielākās apdzīvotās salas Igaunijā, un tām ir ļoti spēcīga kultūras identitāte un savdabīgs dzīves veids. Reģionā ir labi attīstīta kūrortu un atpūtas nozare, šeit ir tīra daba un izglītības iespējas visu vecumu iedzīvotājiem. Šajā programmas teritorijas daļā Igaunijai un Latvijai ir kopīga jūras robeža, kas saskaras ar Rīgas un Kurzemes reģioniem Latvijā. Rīgas jūras līcis atrodas starp Rīgu un Sāremā salu, un tajā atrodas Roņu sala, kas ir tikai 37 km attālumā no Kolkas raga Lībiešu krastā, Kurzemes ziemeļos.

Programmas teritorijas Igaunijas daļā ir sešas pilsētas ar vairāk nekā 10 000 iedzīvotājiem, bet Latvijas daļā tādas ir 14. Sauszemes pierobežas teritorija Dienvidigaunijā un Vidzemē pārsvarā ir lauku apvidus. Svarīga sociālekonomiska nozīme reģionālā un vietējā mērogā ir mazākām pilsētām – Meizakilai, Kilingi-Nemmei, Abja-Paluojai, Apei un Alūksnei, kuru aktīvā iesaiste pārrobežu sadarbībā sniedz pievienoto vērtību to attīstībai.

Uz robežas starp abām valstīm atrodas Valgas un Valkas dvīņu pilsētas ar 12 040 iedzīvotājiem Igaunijas pusē un 4100 (2020. gadā) Latvijas pusē. Tā ir vienīgā kopīgā pilsētas teritorija programmas teritorijā. Vēsturiski 1919.-1920. gadā Igaunijas sastāvā ietilpa vēl viena pārrobežu teritorija Heinaste/Ainaži, kas līdzīgi kā Valga-Valka tika sadalīta ar 1920. gada robežas līgumu. Kopš tā laika Ainažu pilsēta ietilpst Latvijas sastāvā, savukārt Ikla Igaunijas pusē ir kļuvusi par ciemu, kurā līdz 2007. gadam atradās viens no galvenajiem muitas un robežšķērsošanas punktiem.

Vidzeme Latvijas ziemeļaustrumos aptver 30.6% Latvijas teritorijas, un tajā dzīvo 14.7% valsts iedzīvotāju. To šķērso svarīgi starptautiskas nozīmes transporta koridori; augstskola republikas nozīmes pilsētā Valmierā; liels zinātnes un inovāciju attīstības potenciāls izvirzītajās viedās specializācijas jomās.

Kurzemē Latvijas rietumos dzīvo 15% Latvijas iedzīvotāju un 24.85% Latvijas teritorijas raksturo meža un lauku vide, kas nosaka reģiona ekonomikas pamatus. Reģionālie centri Kuldīga, Saldus un Talsi ir svarīgi ekonomiskie un pakalpojumu centri, un ap tiem veidojas lauku iedzīvotāju struktūra.

Rīgas reģionā, tostarp Rīgā un Pierīgā, dzīvo un strādā 44.72% Latvijas iedzīvotāju. Tā ir visblīvāk apdzīvotā teritorija un aptver 5.17% valsts teritorijas. Rīga ir ekonomikas, loģistikas, zinātnes un kultūras aktivitāšu centrs Rīgas jūras līča apkārtnē.

Programmas teritorija ir reti apdzīvota – vidējais apdzīvotības blīvums, neskaitot Rīgu un Pierīgu, ir 13,4 iedzīvotāji uz vienu km². Mazapdzīvotās lauku teritorijas un demogrāfiskie ierobežojumi ārpus Rīgas un Tartu aprūrina pašvaldību un uzņēmēju iespējas nodrošināt labu pakalpojumu savienotību, efektivitāti un pieejamību, kā arī augstāku produktivitāti un inovācijas.

Abās valstīs valstiski nozīmīga ir bijusi sabalansēta reģionālā attīstība un atšķirību mazināšana, stiprinot reģionālo pilsētu teritorijas. Ir skaidrs, ka maza/mikro mēroga pašvaldības nav bijušas spējīgas investēt tālu no pilsētu centriem esošajās teritorijās, lai nepieļautu atstumtību. Tiek sagaidīts, ka lielākām administratīvajām struktūrvienībām ar lielāku iedzīvotāju skaitu un nodokļu bāzi būs lielāks spēks noturēt cilvēkus reģionos, piedāvājot kvalitatīvākus publiskos pakalpojumus, darba vietas un labu dzīves vidi.

Pēdējo 20 gadu laikā gan Igaunijā, gan Latvijā ir notikušas vairākas administratīvās reformas, optimizējot vietējo pašvaldību skaitu. Igaunijā pēdējā administratīvi teritoriālā reforma noslēdzās 2018. gadā, tās rezultātā programmas teritorijas Igaunijas pusē pašlaik ir 40 pašvaldības ar vidēji

5000 iedzīvotājiem katrā. Latvijā administratīvi teritoriālā reforma noslēdzās 2021. gadā. Tās rezultātā pašvaldību skaits programmas teritorijā tika samazināts no 76 līdz 28.

Lielākais izaicinājums programmas teritorijas lauku pašvaldībām pēc reformas ir sociālā un infrastruktūras ziņā efektīvi sasaistīt pilsētu un lauku teritorijas. Arī mazākiem reģionālajiem centriem ir jāspecializējas, jāatrod sava niša un jārada darba vietas ar pievienoto vērtību. Ierobežotu resursu apstākļos pašvaldības saredz iespējas, ko sniedz kopīgi pārrobežu attīstības plāni, sabiedrības iesaistīšana, pakalpojumu nodrošināšana tuvāk iedzīvotājiem neatkarīgi no administratīvās robežas un kopīga darbaspēka un infrastruktūras izmantošana.

Būtiskākie kopīgie izaicinājumi saistībā ar demogrāfiju, teritoriju un sadarbības pārvaldību:

- Lauku un attālo pierobežas apgabalu pašvaldību spēja pielāgoties un nodrošināt (kopīgus) publiskos pakalpojumus, darba vietas un labu dzīves vidi sabiedrības novecošanas un iedzīvotāju skaita samazināšanās apstākļos.
- Trūkst reģionālo datu, vietējo pārrobežu tīklu, kopīgu stratēģiju un aktīvas sadarbības metožu/paradumu kopīgo sociālekonomisko problēmu risināšanai vietējo pašvaldību līmenī pierobežas teritorijā.
- Pašvaldības līmeņa iniciatīvas un kapacitātes trūkums vietējo izaicinājumu risināšanā pārrobežu sadarbībā pierobežas teritorijā.

Nepieciešamība pēc kopīgām investīcijām, atziņas no iepriekš gūtās pieredzes

Programma ir izvēlējusies Interreg Konkrētā mērķa 1 pasākumu(ii), balstoties uz ilgstošo daudzlīmeņu pārrobežu sadarbības pieredzi Latvijas un Igaunijas starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības veicināšanai ietvaros kopš 2004. gada. Mērķis ir attīstīt stratēģiskās plānošanas administratīvo kapacitāti, kas ļautu ieviest pārmaiņas vietējās pašvaldībās un kopienās, iesaistīt un aktivizēt pierobežas pašvaldības un vietējās kopienas risinājumu meklēšanā un ieviešanā, kā arī izmēģināt jaunas pieejas sociālās dzīves uzlabošanai. Izvēloties Interreg Konkrētā mērķa 1 pasākumu (iii), programma plāno uzlabot pierobežas iedzīvotāju integrāciju, atbalstot saskarsmi, kas satuvina cilvēkus un palīdz veidot uzticēšanos un ilgstošas attiecības.

Starp programmas teritorijā esošajām pašvaldībām ir noslēgti daži sadarbības līgumi (2015. gadā) un memorandi (2019. gadā). Tomēr ir nepieciešami efektīvi un dzīvotspējīgi pārrobežu plānošanas un attīstības modeļi reģionālo un vietējo pašvaldību līmenī, tīkli ar vietējo vai, ja nepieciešams, valsts iestāžu iesaistīšanos un sabiedrība, kas pievēršas problēmām un sniedz risinājumus. Ar sadarbību programmas ietvaros pierobežas reģioni varētu risināt kopīgās sociālās un ekonomiskās problēmas saistībā ar, piemēram, pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, sociālajām inovācijām, mobilitāti un mazo uzņēmumu kapacitāti. Pārrobežu pieejai plānošanai un vietējai attīstībai ir potenciāls nodrošināt inovatīvus un viedus risinājumus.

Abas valstis jau kopš 20.gadsimta deviņdesmito gadu sākuma ir izmantojušas dažādas reģionālās sadarbības iespējas un formātus, un 2018. gadā pirmajā kopīgajā Latvijas un Igaunijas valdību sēdē atsevišķa sesija tika veltīta kopīgiem reģionālajiem jautājumiem.

Kopš 2001. gada tika meklēts vislabākais pārrobežu sadarbības mehānisms, un līdz 2004. gadam tika pieņemti atbilstoši normatīvie akti un kārtība valdības komisiju izveidei abās valstīs. Pašlaik gan Latvija, gan Igaunija ir atzinušas Latvijas un Igaunijas starpvaldību komisiju pārrobežu sadarbības veicināšanai par efektīvu mehānismu juridisko un administratīvo šķēršļu risināšanai pārrobežu reģionos. Tā ir sevi pierādījusi kā būtiska platforma konstruktīvam dialogam nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī un kā efektīvs instruments pārrobežu sadarbībai, ar kuru ir novērsti dažādi pierobežas iedzīvotājus ietekmējoši šķēršļi juridiskā un administratīvā līmenī. Tā ir uzskatāma par labu

sadarbības modeli, kas ir atzinīgi novērtēti ES, nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī. Vairāki būtiski līdzšinējie starpvaldību komisijas sasniegumi ir saistīti ar glābšanas un veselības aprūpes pakalpojumiem, reģionālo mobilitāti un savienotību un iestāžu sadarbību un pārvaldību. Ir ieviests mehānisms – aptauja strukturētas veidlapas formā pārrobežu problēmu un šķēršļu noteikšanai. Reizi gadā pierobežas reģioni, pašvaldības, attiecīgās ministrijas un ieinteresētās puses var iesniegt veidlapu savas valsts valodā, un ierosinājumi tiek apspriesti starpvaldību komisijas sēdē. Gadu gaitā programma ir palīdzējusi īstenot vairākus projektus un atrisināt starpvaldību komisijā konstatētos un izceltos kopīgos izaicinājumus, piemēram, piekrastes un jūras plānošanā 2007.-2013. gadā, glābšanas dienestu efektivitātes un spēju uzlabošanā, reaģējot uz dabas un cilvēka radītām katastrofām pierobežas zonā, Valgas-Valkas vecās dzelzceļa stacijas atjaunošanā (tā apkalpo gan Latvijas, gan Igaunijas pasažierus), trīs pārrobežu grants ceļu ar 78 km kopējo garumu atjaunošanā, igauņu-latviešu un latviešu-igauņu vārdnīcu sastādīšanā. 2020. gadā no programmas līdzekļiem tika finansēts projekts, kura mērķis ir saskaņot ģeodēziskās atskaites sistēmas, lai piedāvātu publiskai lietošanai precīzus, aktuālus un saskaņotus atrašanās vietas datus un pakalpojumus pierobežas zonā, kas būtiski vienkāršos infrastruktūras un pakalpojumu attīstību.

Valgā un Valkā ar iniciatīvām 2017.-2020. gada periodā daudz programmas līdzekļu ir ieguldīti pārrobežu telpiskajā un sociālekonomiskajā attīstībā. Tika izstrādāti divi pakalpojumu projekti darbaspēka kustībai – "Valkas-Valgas mobilitāte" un "EstLat WBL". Abu projektu ietvaros tika izveidoti pakalpojumi, lai atvieglotu darbinieku un darba meklēšanu abās robežas pusēs. Sagaidāms, ka 2020. gadā pabeigtā kopīgā pilsētas centra rekonstrukcija veicinās vietējo dzīves kvalitāti, biznesa vidi un tūrismu. Šīs investīcijas ir saskaņā ar Valgas pašvaldības ģenerālplānu pielāgoties demogrāfiskajam samazinājumam, padarot pilsētas teritoriju kompaktāku, atgriežot pilsētas centrā dzīvīgumu, nojaucot vai pielāgojot citām vajadzībām vecās un tukšās ēkas un padarot pilsētas centru zaļāku un pieejamāku gājējiem un velosipēdistiem. Investīcijas ir sevi apliecinājušas kā sekmīgas, jo Valgas un Valkas iedzīvotāju skaits, aplūkojot abas pilsētas kā vienu, ir pieaudzis no 21% 2014. gadā līdz 46% 2021. gadā (Programmas rezultātu rādītāju izpildes novērtēšanas aptauja, 2021.g.).

Papildu vietējās pārrobežu sadarbības struktūras un pārvaldības stiprināšanai programmas mērķis ir atbalstīt pārrobežu kontaktus un aktivitātes starp iedzīvotājiem. Iedzīvotājiem, kopienām un organizācijām programmas teritorijā trūkst ciešu starppersonu kontaktu un partnerību, kas ir būtisks pamatnosacījums integrētas pierobežas/programmas teritorijas attīstībai. Regulāri kontakti un aktivitātes īpaši attīsta kopienas izjūtu mazapdzīvotajās lauku teritorijās. Ir redzams, ka ārpus lielākajām pilsētām esošajām organizācijām, kas nodarbojas ar vietēja mēroga kopienu veidošanu un sociālajām aktivitātēm, nav nepieciešamo resursu, lai uzrunātu, iesaistītu un integrētu cilvēkus robežas otrā pusē. Abpusēja uzticēšanās, zināšanas un sapratne ir cilvēku iesaistīšanās un aktivitātes pamats. Tas, savukārt, ir svarīgi, lai attīstītu iestāžu kapacitāti un pilsonisko iesaistīšanos pārrobežu plānošanā un pašvaldību attīstībā.

Igaunijas-Latvijas programmai 2007.-2013. gadam izdevās atbalstīt iedzīvotāju savstarpējās sadarbības aktivitātes: tūkstošiem cilvēku bija iespēja piedalīties kopīgos sociālajos, kultūras, izglītības vai apmācību pasākumos. Projektu īstenošanā iesaistījās gandrīz simts nevalstisko organizāciju (NVO) un pašvaldību.

1. prioritāte. Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība

Interreg Konkrētā mērķa 1 ietvaros Programma veicinās vietējā līmeņa iniciatīvas un kopīgas rīcības, lai risinātu attiecīgus juridiskus un administratīvus jautājumus un pierobežas teritorijas attīstības vajadzības.

Kā arī Programma veicinās uzticības veidošanas aktivitātes, izmantojot kopīgus pasākumus kopienas (NVO) līmenī, apmaiņu un iniciatīvas kultūras un sporta jomās, attīstot prasmes, sabiedrības informētību un zināšanas par sociālo taisnīgumu, līdzdalību, atbildību un toleranci. Prioritāte tiek piešķirta sabiedrības grupām un organizācijām, kurām ir lielāks atstumtības risks, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, senioriem, jauniešiem un citām. Šī prioritāte tiks ieviesta saskaņā ar Interreg Konkrēto mērķi 1.

Mobilitāte un pārvietošanās pierobežas teritorijā

Programmas teritorijā atrodas plašs transporta koridors Via Baltica, kas savieno reģionu un Baltijas valstis no dienvidiem uz ziemeļiem. Pārrobežu autobusu reisi starp vairākām Igaunijas un Latvijas iekšzemes pilsētām, kuri reiz bija, savu darbību pārtrauca 90. gadu vidū. Lai gan vairākkārt plānos ir bijusi to atjaunošana, līdz šim regulārie savienojumi nav atjaunoti sociāli ekonomisko un demogrāfisko izaicinājumu dēļ.

Pašlaik vislielākās investīcijas infrastruktūrā, lai uzlabotu ceļošanas iespējas un attīstītu biznesu, tūrisma un tirdzniecību abās valstīs un programmas teritorijā, ir saistītas ar Rail Baltica. Lai arī šobrīd pēdējais Via Baltica posms no Tallinas līdz Helsinkiem ir veicams ar prāmi, ir tikusi ierosināta un apspriesta zemūdens tuneļa izbūve starp abām galvaspilsētām. Šis savienojums nodrošinātu ērtu pasažieru vilcienu satiksmi starp Somijas dienvidiem un Baltijas valstīm un pastāvīgu kravas transporta savienojumu no Somijas uz Rail Baltica, tā nodrošinot kravas vilcienu satiksmi ar pārējo Eiropu.

Ģeopolitiski tunelis videi draudzīgā veidā savienotu divas tuvu esošas, bet atdalītas Eiropas Savienības daļas, ļaujot iztikt bez jūras un gaisa transporta izmantošanas vai Krievijas robežas šķērsošanas.

Kamēr preču mobilitāti programmas teritorijā pienācīgi nodrošina ceļa un dzelzceļa maršruti un lielās ostas, pastāv nepilnības un iztrūkstoši posmi, kas kavē mobilitāti un sociālekonomisko attīstību pierobežas teritorijā.

Daži no valsts ceļiem pierobežas teritorijā, kas neietilpst Eiropas Transporta tīkla (TEN-T) koridoros vai neatrodas tā tuvumā, ir nekvalitatīvi vai pat sliktā stāvoklī un putekļaini. Grants ceļu posmu uzlabošana bieži netiek uzskatīta par ekonomiski pamatotu valstij, jo satiksmes intensitāte uz tiem ir diezgan zema salīdzinājumā ar galvenajiem autoceļiem, kas atrodas starp reģionālajiem un blīvāk apdzīvotajiem centriem. Tomēr ceļi bez putekļiem, ātrāka mobilitāte, pievilcīgāka un mazāk perifēra dzīves vide sniegtu priekšrocības vietējiem iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārrobežu un iekšzemes tūrismam.

Būtiskākie kopīgie izaicinājumi saistībā ar mobilitāti un pārvietošanos:

- Nekvalitatīvi valsts ceļi sauszemes pierobežas teritorijā, kas savieno pilsētas un ciematus abās robežas pusēs un dažādos veidos negatīvi ietekmē vietējos iedzīvotājus, uzņēmumus un pakalpojumus.

- Iztrūkstoši ceļu infrastruktūras posmi kavē pārrobežu mobilitāti un satiksmi starp lauku un pilsētu teritorijām.

Nepieciešamība pēc kopīgām investīcijām un papildināmība un sinerģijas ar citiem atbalsta veidiem, agrāk gūtā pieredze

Valstu satiksmes un ceļu administrācijas kopš 2010. gada ir atzinušas nepieciešamību uzlabot ceļa posmus pierobežas teritorijā. Lai risinātu sociāli ekonomiskos izaicinājumus un pilnībā gūtu labumu

no pārrobežu mobilitātes, sešas Igaunijas un Latvijas pierobežas pašvaldības 2019. gadā noslēdza saprašanās memorandu. Tas nosaka un prioritizē to ceļu posmu sarakstu pierobežas teritorijā, kuriem nepieciešama rekonstrukcija. Labāks reģionālo autoceļu tīkls uzlabo dzīves vidi, darbaspēka mobilitāti un tūrismu, dod ieguvumu uzņēmumiem, padarot reģionu pievilcīgāku, un paaugstina pārvietošanās ātrumu. Labas kvalitātes ceļi ir būtiski labākai preču kustības pārvaldībai un veicina pakalpojumus un transporta satiksmi cilvēku drošības, glābšanas un aizsardzības vajadzībām. Kopīgā darba grupa ir identificējusi un izvirzījusi kā prioritāti sešus valsts ceļa posmus saistībā ar pārrobežu sadarbības jautājumiem: V372/23113 Gaujiena – Lejaskrogs/ Taheva – Valga, kas šķērso robežu Valgas apriņķī un Smiltenes novadā, 25108 Tsooru – Krabi, 25189 Varstu – Tagakolga, 25112 Reuge – Vaste-Roosa un 25177 Tsistre – Misso – Rammuka Veru apriņķī. Ir sagaidāms, ka šīs programmas investīcijas var tikt papildinātas ar investīcijām fondu programmās nacionālajā līmenī.

Iepriekšējos un pašreizējā finansēšanas periodā reģionālās nozīmes pārrobežu ceļu posmu reģionālā infrastruktūra un satiksmes drošība ir pilnveidota ar vairāku Interreg programmu palīdzību, kas tiek īstenotas Baltijas valstīs. Starp būtiskākajiem sasniegumiem ir 78 km rekonstruētu ceļu Igaunijas-Latvijas programmas 2007.-2013. gadam ietvaros. Grants ceļu rekonstrukcijas pozitīvā ietekme ir acīmredzama. Uzlabotajos ceļu posmos ievērojami pieauga satiksmes intensitāte, piem. autoceļā Ape – Meniste no 1099 (2015) līdz 1667 (2019) transportlīdzekļiem dienā; pa Karksi-Nuia – Seda upe no 369 (2011) līdz 988 (2019) transportlīdzekļiem dienā un Kilingi-Nemme – Mazsalaca no 340 (2013) līdz 850 (2019) transportlīdzekļiem dienā. Pēc iesaistīto pašvaldību domām, valsts pārrobežu ceļu infrastruktūras uzlabojumi ir labāk savienojuši reģionu centrus un palīdzējuši veicināt mobilitāti pierobežas rajonos. Piemēram, trešajā minētajā posmā būtiski pieauguši divvirzienu kravu pārvadājumi – kokmateriālu kā arī citas preču. Gan igauņi, gan latvieši ir aktīvi apmeklētāji viens otra kultūras pasākumus un gadatirgus. Pašvaldības redz šo posmu rekonstrukcijas lielo nozīmi vietējiem iedzīvotājiem. Piemēram, gaujienieši izmanto posmu Gaujiena-Taheva, lai brauktu uz Valku un otrādi. Ceļošanai uz Rīgu to izmanto Tahevas un Harglas ciemu, bet potenciāli arī Veru iedzīvotāji, jo tas ir īsākais ceļš. Vietējie iedzīvotāji šo ceļu izmanto īpaši rudenī, sēņu un ogu laikā, jo tuvumā ir lieli meži. Apkārtne ir arī daudz lauksaimnieku (aitu un gaļas liellopu audzētāji), tāpēc ceļš tiek izmantots barības, aprīkojuma, krājumu un dzīvnieku pārvadāšanai. Turklāt šķembu transportēšanas automašīnas no Latvijas rada lielu slogu ceļam. Pārrobežu darbinieki no Latvijas brauc uz vairākām Igaunijas rūpnīcām, tuvumā ir vairāki aktīvi apmeklēti dabas un kultūras mantojuma objekti un vietas, kurus bieži apmeklē vietējie un ārvalstu viesi (piemēram, Koiva-Mustjē aizsargājamo ainavu apvidus, Karulas nacionālais parks). Tsistre – Misso – Rammuka posmā tiek prognozēta līdzīga pozitīva ietekme: ceļu izmanto desmitiem Latvijas iedzīvotāju, kuri strādā vairākos Igaunijas uzņēmumos, piem. kokmateriālu un piena rūpnīcas. Ieguvēji būs tādi uzņēmumi kā šie, vietējie lauksaimnieki un tirgotāji. Rekonstruēts ceļa posms dotu viņiem iespēju ātrāk nogādāt savas preces Latvijas tirgū. Putekļu samazināšana dos labumu arī tūristiem, kuri varētu piekļūt apkārtnes dabas tūrisma objektiem un takām veselīgākā veidā.

4. prioritāte. Labāk savienota programmas teritorija.

Programma ir izvēlējusies Politikas mērķi 3 Konkrēto mērķi (ii), lai novērstu iztrūkstošos posmus ceļu infrastruktūrā un nodrošinātu, ka pilsētas un ciemi pāri robežai ir savienoti.

Daba un bioloģiskā daudzveidība

Programmas teritorijā ir bagātīga, nepiesārņota dabiska vide ar augstu bioloģisko daudzveidību. Ainava ir daudzveidīga ar mežiem, vairākām upēm un ezeriem, dumbrājiem, pauguriem un ielejām. Baltijas jūras piekraste ir gara, akmeņaina un smilšaina Latvijas pusē un ar daudzām apdzīvotām

salām Igaunijas pusē. Daudzveidīgajā Kurzemes piekrastē Latvijā ir atrodami ekoloģiski jutīgi apgabali – kāpu meži, smilšu stāvkrasti, piekrastes purvi, lagūnu ezeri, kā arī piekrastes un iekšzemes kontinentālie smilšu līdzenumi, ko klāj skujkoku meži, un augstienes ar visauglīgāko lauksaimniecības zemi. Piekrastes daļā ir saglabāti unikāli dabas kompleksi un starptautiskas nozīmes aizsargājami biotopi. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekraste ir vērtīgu jūras biotopu un saimnieciskās darbības zona. Piekrastes ekoloģiski jutīgo situāciju apdraud pieaugošais spiediens no apbūves un tūrisma.

Programmas teritorijā ietilpst divi lieli UNESCO atzīti biosfēras rezervāti: Rietumigaunijas arhipelāga biosfēras rezervāts un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts.

Ir simtiem aizsargājamo teritoriju, tostarp Natura 2000 un Ramsāres objekti un septiņi nacionālie parki: Matsalu (Ramsāres vietu sarakstā – starptautiskas nozīmes mitrāji), Vilsandi, Somā un Karula Igaunijā un Ķemeri, Gauja (visvecākais un vislielākais Latvijā ar 500 kultūras un vēstures mantojuma objektiem) un Slītere Latvijā. Abu valstu pierobežā ir kopīgas nacionālās bagātības: Natura 2000 aizsargājamās teritorijas, nacionālās aizsargājamās teritorijas, zaļie tīklojumi un ekoloģiskie koridori, upju baseinu zonas un Rīgas jūras līča ekosistēma. Aizsargājamo ainavu apvidi ir teritorijas ar nozīmīgi unikālām un daudzveidīgām ainavām un īpašu skaistumu. Šādu apvidu nolūks ir aizsargāt un saglabāt Latvijai un Igaunijai raksturīgo kultūras vidi un ainavas visā to daudzveidībā, kā arī nodrošināt atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un videi draudzīgu apsaimniekošanas metožu izmantošanu.

Zemes sadalījuma struktūru programmas teritorijā pārsvarā veido meži, lauksaimniecības zemes un pļavas, aramzeme un lauki. Pilsētu teritoriju un infrastruktūru, piemēram, apbūves un urbāno infrastruktūru, kā arī pilsētu zaļo zonu, sporta un atpūtas objektu aizņemto zemi parasti vairs nevar atgriezt dabai, un šāds process notiek gan Latvijā, gan Igaunijā. Tomēr pilsētu izplešanās pārsvarā ir palielinājusies pilsētu un lielāko apdzīvoto vietu tuvumā. Zemes pārveidošana par mākslīgu segumu, kā arī masveida mežizstrāde samazina ekosistēmu potenciālu nodrošināt svarīgus pakalpojumus, piemēram, ūdens līdzsvara regulēšanu un aizsardzību pret plūdiem. Zeme, ko aizņem cilvēka veidotas virsmas un blīva infrastruktūra, arī fragmentē ainavas.

Kopīgajām un vērtīgajām ekosistēmām programmas teritorijā ir nepieciešami kopīgi pasākumi aizsardzībai un ekosistēmas pakalpojumu uzlabošanai, lai būtu pieejamas daudzās priekšrocības, ko daba sniedz sabiedrībai. Virszemes ūdeņu ekoloģiskā stāvokļa novērtējumi liecina, ka 61% upju ūdenstilpņu un 67% ezeru ūdenstilpņu Igaunijā ir labā vai augstā ekoloģiskā stāvoklī. Latvijā šie skaitļi ir attiecīgi 20% un 22%. Galvenie faktori ir barības vielu un ķīmiskais piesārņojums, kas izraisa būtisku negatīvu ietekmi, tostarp virszemes ūdeņu un piekrastes ūdeņu eitrofikāciju un bioloģiskās daudzveidības zudumu. Emisija ūdenstilpnēs notiek tieši no punktveida avotiem, pārsvarā no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, un no difūziem avotiem, piemēram, notece no lauksaimniecības zemes, apsaimniekotiem mežiem. Šie atšķirīgie piesārņojuma avoti rada spiedienu uz kopīgajām ūdenstilpnēm un gruntsūdeņiem un ietekmē to stāvokli abās robežas pusēs. Cilvēku izraisītas darbības, piemēram, lauksaimniecības intensificēšanās un mežizstrāde, rada barības vielu/kaitīgu vielu un cilvēka izraisītu aktivitāšu pieaugumu.

Turklāt ekspansīvu un invazīvu svešzemju sugu izplatīšanās apdraud ekosistēmas pakalpojumus un izraisa bioloģiskās daudzveidības zudumu.

Abās valstīs pastāv atšķirības līdzīgu zaļās infrastruktūras elementu aizsardzības un lietošanas nosacījumu noteikšanā teritorijas plānojumos. Zaļās infrastruktūras darbība, īpaši pierobežas teritorijās, ir apdraudēta, jo plānošanas teritorijas nav saderīgas. Ir nepieciešams saskaņots zinātniskais pamatojums zemes izmantošanas plānošanas lēmumiem no bioloģiskās daudzveidības viedokļa.

Būtiskākie kopīgie izaicinājumi saistībā ar dabu un bioloģisko daudzveidību:

- neapmierinošs ūdenstilpņu un piekrastes ūdeņu stāvoklis barības vielu pārslodzes rezultātā;
- bioloģiskās daudzveidības zudums piesārņojuma dēļ, slikti koordinēta (kopēju) resursu pārvaldība;
- vienotas pieejas trūkums zaļo tīklojumu pārvaldībā un ilgtspējas nodrošināšanā;
- ekosistēmas pakalpojumu kvalitātes kritums, it īpaši biotopu atbalsta un kultūras pakalpojumu, piemēram, atpūtas iespēju, nodrošināšanas ziņā.

Nepieciešamība pēc kopīgām investīcijām un papildināmība, atziņas no iepriekš gūtās pieredzes

Abas valstis pagātnē ir sadarbojušās divu kopīgu ūdenstilpņu – Gaujas/Koivas upes baseina un Rīgas jūras līča – pārvaldībā. 2015. gadā tika izstrādāti trīs izmēģinājuma teritorijas plāni Pērnavas līcim un Latvijas rietumu piekrastei. 2014.-2020. gadā tika īstenoti seši projekti dažādu ar piesārņojumu un kopīgu glābšanu saistītu jautājumu risināšanai. Sadarbības iestādes ziņoja par jauniegūtām zināšanām un zinātniskiem atklājumiem savās nozarēs. Ar virszemes ūdeņos saistītie projekti ir nesuši daudz ieguvumu kopīgajām ūdenstilpnēm, sākot ar drošību jūrā, līdz kopīgi izstrādātām pārvaldības sistēmām. Piemēram, integrēta slāpekļa pārvaldības sistēma Rīgas jūras līcim izstrādāta GURINIMAS projekta ietvaros. Integrētā slāpekļa pārvaldības sistēma ietvēra tautsaimniecības mēroga slāpekļa cikla inventarizāciju un Rīgas jūras līča sateces baseina vietu noteikšana, kurās nepieciešama rīcība. Tā sniedz saskaņotu īstenojamo ietvaru, balstoties uz esošajiem upju baseinu pārvaldības plāniem, jūras stratēģijām un spēkā esošajiem divpusējiem un reģionālajiem sadarbības līgumiem.

3. prioritāte. Ilgtspējīga un noturīga programmas teritorija

Programmas mērķis ir programmas teritorijā esošo kopīgo dabas resursu stāvokļa un piekļuves tiem uzlabošana. Programmas mērķis ir īstenot izmēģinājuma aktivitātes un praktiskus risinājumus piesārņojuma samazināšanai. Abu valstu institūciju kopīga rīcība ir nepieciešama, lai nodrošinātu ekosistēmas pakalpojumu kvalitāti, koncentrējoties uz piesārņojuma mazināšanu un cīņu pret bioloģiskās daudzveidības zudumu. Šīs prioritātes ietvaros visām investīcijām ir jābūt koncentrētām NUTS 3 pierobežas reģionos Vidzemē, Kurzemē, Pierīgā, Rietumigaunijā un Dienvidigaunijā. Valsts sektora un NVO institūcijas no Rīgas un Tallinas projektos var piedalīties kā partneri, nododot tālāk galvaspilsētu zinātību un labāko praksi, lai zināšanas nonāktu arī pierobežas reģionos. Saskaņā ar šo Politikas mērķi programma veicina bioloģiskās daudzveidības pasākumu iekļaušanu Savienības politikā un vispārējo mērķu sasniegšanu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 11. apsvērumu. Šī prioritāte tiks ieviesta Politikas mērķa 2 ietvaros.

Digitālā sabiedrība

Saskaņā ar 2020.gada Digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksu (DESI), Igaunijai un Latvijai ir labi rādītāji digitālās konkurētspējas reitingā.

Latvijā ir plaši pieejams ātrs un ultraātrs fiksētais un mobilais platjoslas internets - 93% pret ES vidējo 86% -, kā arī pastiprināta e-pārvaldes pakalpojumu izmantošana. Tomēr gandrīz pusei iedzīvotāju joprojām trūkst pamata digitālo prasmju, un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) speciālistu pieejamība atpaliek no aizvien pieaugošā pieprasījuma darba tirgū. Neskatoties uz IKT absolventu skaita pieaugumu un saistītajiem politikas pasākumiem, ir nepieciešama papildu motivācija mūžizglītībai, plašākai informētībai par digitālo prasmju nozīmi darba tirgū un uzņēmumu

iedrošināšana ieguldīt šajās prasmēs. Augstāks digitālo prasmju līmenis ir svarīgs elements, kas padara darba tirgu iekļaujošāku un vienlaicīgi arī palielina biznesa produktivitāti.

Igaunijā e-pakalpojumu izmantošana ir nemainīgi augsta, fiksētie sakari kopš 2017. gada ir uzlabojušies. Ultraātra platjoslas interneta pieejamība Igaunijā pārsniedz ES vidējo līmeni. Būtiskākais izaicinājums Igaunijas un Latvijas ekonomikā ir uzņēmumu digitalizācija, kuri vēl pilnībā neizmanto digitālo tehnoloģiju sniegtās priekšrocības, kā arī digitālo tehnoloģiju integrācija kopumā. Digitālās prasmes un nepārtraukts interneta pārklājums lauku apvidos ir vissvarīgākie uzņēmējdarbības attīstībai. 2020. gadā 62% Igaunijas un 43% Latvijas iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem digitālās prasmes bija vismaz pamata līmenī. Tomēr joprojām ir nepieciešamas investīcijas, jo prasmju trūkums un neatbilstība ir starp galvenajiem šķēršļiem biznesa investīcijām. Lai iedzīvotāji varētu būt sociāli un ekonomiski aktīvi ilgāk ("sirmgalvu ekonomika"), arvien svarīgākas kļūst digitālās prasmes un uzņēmumu digitalizācijas iespējas.

Pasākumi šīs jomas attīstībai ir paredzēti 2. un 5. prioritātē.

Ekonomika un uzņēmējdarbība

2019. gadā Igaunijas iekšzemes kopprodukts (IKP) pašreizējās cenās bija 28 miljardi eiro, no kuriem 18 miljardi (65%) nāk no Harju apriņķa Ziemeļigaunijā, tostarp 15 miljardi no Tallinas. Programmas teritorijā esošie apriņķi būtiski atpaliek – Tartu daļa ir 11%, bet mazākā daļa ar mazāku par 1% ir Hījumā un Pelvas apriņķos. Pēdējo gadu laikā atšķirība starp Harju apriņķi un pārējo valsti ir sākusi mazināties (2019).

Salīdzinājumā ar Igaunijas vidējo rādītāju, IKP uz vienu iedzīvotāju bija 91% Tartu un 67% Sāremā apriņķī. Viszemākais IKP uz vienu iedzīvotāju bija Pelvas apriņķī – 39% no Igaunijas vidējā. Vairākos apriņķos IKP uz vienu iedzīvotāju pēdējo gadu laikā ir sācis pietuvoties Igaunijas vidējam rādītājam. Īpaši jāizceļ Hījumā, Jegevas un Tartu apriņķi.

Latvijas IKP bija 30,5 miljardi eiro (2019. g.): Rīga un Pierīga kopā veidoja 69%, Kurzeme 9% un Vidzeme 6% (2018. g.). Pastāv būtiskas ekonomiskās atšķirības starp reģioniem, un IKP uz vienu iedzīvotāju starpība starp galvaspilsētu Rīgu un Vidzemi ir vairāk nekā divkārtīga. IKP pa nozarēm: 3,9% no lauksaimniecības, 22,4% no ražošanas un 73,7% no pakalpojumiem.

Dienvidigaunijas un Ziemeļlatvijas uzņēmumu lielāko daļu veido mazie uzņēmumi. No Igaunijas uzņēmumu kopējā skaita (133 784, 2019.gadā), 31% atrodas programmas teritorijā, no tiem lielākā daļa Tartu (10%) un Pērnavas (6%) apriņķos. 98% uzņēmumu strādā mazāk par 50 cilvēkiem; vairums no tiem ir mikrouzņēmumi ar 1-9 darbiniekiem. Situācija uzņēmumu lieluma ziņā Latvijā ir līdzīga (2018. g.): 99% no kopumā 174 792 uzņēmumiem ir mazie uzņēmumi. 74% no visiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) programmas teritorijas Latvijas pusē atrodas Rīgā un Pierīgā, 22% Vidzemē un 12% Kurzemē.

Lielākā daļa no uzņēmumiem abās valstīs darbojas ražošanas, profesionālo pakalpojumu, zinātnes un tehnikas nozarēs, būvniecībā, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā.

Nozīmīgākie ar uzņēmējdarbības attīstību saistītie reģionālie izaicinājumi abās valstīs ir būtiskās un augošās atšķirības uzņēmējdarbības aktivitātē. Igaunijā pastāv aptuveni trīskārša atšķirība starp apriņķu IKP uz vienu iedzīvotāju, pieaugoša atalgojuma atšķirība starp reģioniem un uzņēmumu produktivitātes atšķirības.

Rīgas reģions un Rīgas pilsēta izceļas ar vislielāko pienesumu valsts kopējās pievienotās vērtības radīšanā, darbaspēka, ekonomikas, radošo nozaru, zinātnes un inovāciju iestāžu koncentrāciju. Tās

varētu sniegt atbalstu un stimulu inovācijām, sadarbojoties ar uzņēmumiem un organizācijām citos programmas teritorijas reģionos.

Vidzemē tiek veidotas stratēģiski nozīmīgas attīstības zonas, un lai uzlabotu inovāciju vidi galvenā uzmanība tiek vērsta uz sadarbību un “triple helix” jeb trīskāršās spirāles mijiedarbību bioekonomikas, mehatronikas, IKT, automatizācijas un citās jomās. Latvijas Pārtikas bioekonomikas klasteris, Gaujas Nacionālā parka tūrisma klasteris, Latvijas Koka būvniecības klasteris un Latvijas IT klasteris atrodas reģionā vai arī ir spēcīgi pārstāvēti ar reģiona biedriem. Arī tādas reģionā esošās institūcijas kā Vidzemes Augstskola un Rīgas Tehniskās Universitātes Cēsu filiāle, Vides risinājumu institūts un Agroresursu un ekonomikas institūts sniedz pētniecības un izstrādes atbalstu dažādās jomās mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Augstās dabas resursu (mežu, lauksaimniecības zemes) dēļ viskonkurētspējīgākās ekonomikas nozares ir lauksaimniecība un mežsaimniecība, kam seko pārstrādes rūpniecība un pārtikas ražošana.

Lielākie ekonomikas centri Kurzemē ir Ventspils un Liepāja. Kurzemes ekonomikas struktūras pamatā pārsvarā ir izejmateriāli un ģeogrāfiskās atrašanās vietas un pakalpojumu ar zemu pievienoto vērtību priekšrocības. Ekonomikas struktūras (iekšzemes kopprodukta) ziņā reģions izceļas ar lielāku ražošanas un transporta īpatsvaru. Visvairāk ekonomiski aktīvo uzņēmumu darbojas lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs. Reģionam ir vietējo resursu, piemēram, māla, kvarca smilts, smilšgrants, kaļķakmens, kūdras un sapropeļa, izmantošanas potenciāls, un pašlaik šie resursi ir salīdzinoši nepilnīgi izmantoti. Vienlaikus tiek maz izmantoti lieli koksnes resursi. Kurzemes produktivitāte atpaliek no Eiropas vidējā līmeņa, kas savukārt ietekmē reģiona konkurētspēju darbaspēka piesaistē. Kurzemes reģionā ir kopā 15 zinātniskās pētniecības centri ar dažādām specializācijām, piemēram, Ventspils Augsto tehnoloģiju parks, kas nodrošina visu nepieciešamo infrastruktūru un atbalsta pakalpojumus moderno nozaru uzņēmumu attīstībai. Reģiona augstskolas nodrošina samērā plašu pētniecības institūciju specializācijas daudzveidību

Dienvidigaunijā un Rietumigaunijā ir ļoti daudzveidīga ekonomika ar dažādām potenciālās izaugsmes nozarēm: biotehnoloģija un medicīna, IKT, ar etnogrāfisko kultūru saistīta (radošā) uzņēmējdarbība, veselības un dabas produktu izstrāde un ražošana, mežsaimniecība un kokapstrāde, lauku un atpūtas tūrisms, akvakultūra un zivsaimniecība. Būtiskākie izaicinājumi, tostarp Tartu un Pērnavai, ir zemā produktivitāte un pievienotā vērtība un nepietiekamas investīcijas.

Tartu un Rīga joprojām ir galvenie uz zināšanām balstītas ekonomikas virzītājspēki. Pētniecības un izstrādes komponentam un augstai darbaspēka kvalifikācijai ir pozitīva ietekme uz produktivitāti, un ir svarīgi nodrošināt uzņēmumiem piekļuvi šiem resursiem. Zinātnē balstītu izstrādi joprojām nodrošina augstskolas, bet pastāv arī vairāki reģionālie kompetences un attīstības centri un nozaru klasteri (piemēram, Valmierā un Veru), kas var sniegt atbalstu inovācijām un attīstībai. Igaunija ir veikusi būtiskas investīcijas, lai izveidotu priekšnosacījumus inovāciju atbalstam ārpus Tallinas un Tartu ar reģionālās atbalsta struktūras palīdzību: Dienvidigaunijā atrodas PlantValor – veselības un dabas produktu kompetences centrs, Tsenter – kokapstrādes un mēbeļu ražošanas kompetences centrs, BioCC – biotehnoloģiju kompetences centrs. Hāpsalu un Sāremā (Rietumigaunijā) darbojas Veselības veicināšanas un rehabilitācijas izcilības centrs un Sīko amatnieku kompetences centrs.

Runājot par viedo specializāciju, līdzīga izaugsme abās valstīs ir vērojama informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, materiālu tehnoloģiju un biotehnoloģiju jomās. Latvijā bioekonomika ir noteikta kā viena no nacionālajām viedās specializācijas jomām, un Vidzemē tai ir spēcīga kompetence. Tā kā vienā nozarē ir maz specializētu uzņēmumu, sadarbības tīkla iespējas vienā valstī var būt ierobežotas, un uzņēmumi un pētnieki meklē partnerus ārzemēs.

Kopumā mazo uzņēmumu produktu izstrādes un inovāciju kapacitāte ir pieticīga un piekļuve pētniecības un izstrādes resursiem ierobežota; līdz ar to ir liels potenciāls sadarbībai ar mērķi izstrādāt un izmēģināt idejas un prototipus.

Latvijā un Igaunijā ir maz uzņēmumu, kas darbojas saskaņā ar aprites ekonomikas uzņēmējdarbības modeli. Tomēr uzņēmumiem, kas īpaši pievēršas aprites modeļa preču un pakalpojumu izstrādei, var būt izteiktas priekšrocības salīdzinājumā ar lineāriem uzņēmumiem, un tāpēc tie var būt ļoti sekmīgi. Jauna uzņēmējdarbības modeļa ieviešana nav atkarīga tikai no ražošanas – liela nozīme ir arī patērētāju uzvedībai.

Laikā no 2017. līdz 2020. gadam programmai izdevās stiprināt dažādu sabiedrības grupu izpratni par enerģijas taupīšanu, lietu atkārtotu izmantošanu un atkritumu šķirošanu. Tas tika panākts ar dažādām izpratnes veicināšanas kampaņām, konkursiem, pasākumiem un tiešiem kontaktiem.

Pārejai no lineārās ekonomikas uz aprites ekonomiku ir nepieciešama gan izpratne un pieprasījums no patērētājiem, gan līdzekļi un motivācija no ražotāju un uzņēmēju puses. Būtiskākie Latvijā apzinātie šķēršļi ekoloģisko inovāciju un aprites ekonomikas attīstībai ir nepietiekama motivācija un uzņēmumiem pieejamo resursu trūkums. Problēma ir arī sabiedrības izpratne par ilgtspējīga patēriņa un ražošanas jautājumiem. Atbalsts uzņēmumiem, kas ievieš aprites ekonomikas modeļus un risinājumus, ir ļoti zems finansējuma un zināšanu ziņā.

Būtiskākie kopīgie izaicinājumi saistībā ar ekonomiku un uzņēmējdarbību:

- inovāciju un izaugsmes atpalcība lauku apvidos;
- zemas iespējas mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem piekļūt/izmantot zināšanu pārneses un inovāciju iespējām un infrastruktūrai;
- izteikti zema lauku reģionu uzņēmumu produktu un pakalpojumu pievienotā vērtība.

Nepieciešamība pēc kopīgām investīcijām un atziņas no agrāk gūtās pieredzes

MVU programmas teritorijā ir liels potenciāls gūt priekšrocības no sadarbības inovāciju un izaugsmes jomā. Līdz šim programma ir sekmīgi atbalstījusi kopīgu produktu un pakalpojumu izstrādi un kopīgu mārketingu, kas veido labu pamatu vēl ambiciozāku mērķu izvirzīšanai. 2017.-2020. gadā izstrādāto produktu raksturs liecina, ka daudzos MVU jau notiek inovācijas un pētniecības un izstrādes izmantošana. Laikā no 2017. līdz 2020. gadam programmā piedalījās divi no pieciem Igaunijas kompetences centriem: Pārtikas un fermentācijas tehnoloģiju centrs – pētniecības un izstrādes uzņēmums, kas plaši izmanto modernas analītiskās metodes, sistēmu bioloģijas un sintētiskās bioloģijas principus ar mērķi izstrādāt un ieviest inovatīvas pārtikas un fermentācijas tehnoloģijas, un BioCC – bioloģiskās kompetences centrs ar specializāciju funkcionālās pārtikas jomā. No 2014. līdz 2020. gadam programmā piedalījās 72 MVU: 39 no Latvijas, tostarp 22 no Rīgas, četri no Pierīgas, astoņi no Vidzemes un pieci no Kurzemes, un 33 no Igaunijas, tostarp 23 no Tartu, seši no Rietumigaunijas (4 ostas) un pa vienam no Viljandi, Veru, Valgas un Jegevas. Ir skaidrs, ka galvenie pārrobežu sadarbības virzītājspēki ir Tartu un Rīga. Mikrouzņēmumiem pierobežas teritorijās lauku apvidos patstāvīga pārrobežu sadarbība ar nolūku ieiet ārzemju tirgū, izstrādāt produktus/pakalpojumus vai ieviest inovācijas paliek nerasniedzams mērķis. Tomēr šādu uzņēmumu pieredze biznesa atbalsta organizāciju (piemēram, 2014.-2020.gada perioda projektos: CoopLocal, Wood and Furniture, DELBI2) paspārnē ir ļoti pozitīva. Attīstības pasākumi kombinētas partnerības ietvaros ar kompetences un attīstības centriem, uzņēmēju asociācijām, zinātnes parkiem, pašvaldībām un augstskolām ir paaugstinājuši interesi par tirgu meklēšanu, jaunām zināšanām un kontaktiem kaimiņvalstī. Jaunajiem un jau pieredzējušiem uzņēmumiem visnoderīgākie bija projekti ar konkrēti izvirzītiem mērķiem kādā ekonomikas nozarē, savukārt projekti vispārējā

uzņēmējdarbības noskaņojuma stiprināšanai un biznesa ideju ģenerēšanai nesa mazāk taustāmas/ilgtspējīgas priekšrocības.

MVU, kuriem ir iespējas un resursi produktu izstrādei, ieguvumi no sadarbības bija izaugsme, darba vietu radīšana, ātrāks izstrādes process, inovācijas un efektīvs mārketing.

Programma ir izvērtējusi riskus un faktoros, kas var ietekmēt programmas atbalstāmo uzņēmumu spēju sasniegt rezultātus ilgtermiņā. Pamatojoties uz veiksmīgo 2014.–2020. gada programmas praksi, MVU, saskaņā ar šo Politikas mērķi, kā tiešo dotāciju saņēmēji tiek rūpīgi vērtēti atbilstoši ekonomiskiem kritērijiem (finanšu stabilitātes rādītāji, darbības joma utt.).

2. prioritāte. Kopīgi un viedi augoši uzņēmumi

Programmas mērķis ir atbalstīt programmas teritorijā esošo MVU izaugsmi, palīdzot tiem ieviest inovācijas, kā arī viedo un zaļo transformāciju, izmantojot pārrobežu biznesa kopienā izveidotos sadarbības tīklus un sakarus. Ir maksimāli jāizmanto institūciju MVU atbalsta mehānisms un esošie pārrobežu kontakti programmas teritorijā, lai padarītu mazajiem uzņēmumiem nepieciešamos stimulus pieejamākus. Programma neorientējas tikai uz kādu konkrētu tautsaimniecības nozari, tostarp viedās specializācijas jomām. Programmas mērķis ir atbalstīt digitalizāciju, automatizāciju, zināšanu pārnese pārrobežu sadarbībā starp MVU un/vai starpnozaru sadarbībā (piemēram, zināšanu pārnese pāri robežai). Inovācijas ir svarīgs konkurētspējas un ekonomiskās izaugsmes veicinātājs. Ar terminu "inovācijas" saprot atvērtas inovācijas, izmantojot sadarbības tīklus, klasterus, kompetences centrus un sadarbību ar citiem MVU zināšanu pārnesei esošo produktu, pakalpojumu un procesu uzlabošanai vai jaunu izveidei, lai gūtu panākumus, konkurētu un izceltos tirgū. Papildus ir atbalstāmas atvērtas starpnozaru inovācijas – piemēram, tūrisms un radošās nozares, kokapstrāde un tekstils u.c.

Visām plānotajām darbībām, tostarp mentoringam un apmācībai, būtu jāveicina izmaiņas iesaistītajos MVU, kas veicina izaugsmi. Apmācību apvienošana ar investīcijām produktu izstrādē un jaunās tehnoloģijās ir efektīvs veids, kā nodrošināt mazajiem uzņēmumiem nepieciešamo paātrinājumu/jaudas palielināšanu.

Mērķis ir radīt uzņēmumiem pievienoto vērtību dažādās elastīgās partnerībās, kas ir piemērotas MVU ar lielāku kapacitāti, bet arī mikrouzņēmumiem, kas meklē iespējas paaugstināt savu konkurētspēju, kas ir raksturīgi programmas teritorijai ārpus lielākajiem biznesa centriem. Partneri no Rīgas un Tallinas pilsētām nedrīkst būt vienīgie partneri no Latvijas un Igaunijas 2.prioritātes projektos, un projektiem, kuros piedalās partneri no galvaspilsētām, ir jāveicina programmas NUTS 3 pierobežas reģionu (Vidzemes, Kurzemes, Pierīgas, Rietumigaunijas un Dienvidigaunijas) attīstība. Aprīkojuma iegāde, ko veic partneri no Rīgas un Tallinas, projektu ietvaros ir iespējama tikai labi pamatotos gadījumos ar skaidru ieguvumu pārējai partnerībai, ko pārstāv pierobežas reģioni (piemēram, tehnoloģiju nodošanas nolūkā vai inovācijas stimulēšanai ražošanā). Rīgas un Tallinas partneru kopējais budžets kopā Politikas mērķa 1 ietvaros nedrīkst pārsniegt 20% no 2.prioritātes kopējā piešķirtā budžeta. Šī prioritāte tiks ieviesta Politikas mērķa 1 ietvaros.

Tūrisms

Programmas teritorijā ir daudzveidīgas bagātības, ko ir vērts redzēt un iepazīt tuvāk. Ārvalstu viesi Latvijā un Igaunijā pārsvarā ierodas no kaimiņvalstīm, Vācijas un Apvienotās Karalistes. Papildus biznesa komandējumiem un konferencēm paredzētiem pakalpojumiem programmas teritorijā ir plašs tūrisma piedāvājums, kas orientēts uz dabu, kultūras un jūrniecības mantojumu, vietējo gastronomiju un atpūtu. Kopīgajā piekrastē ārpus pilsētām var iepazīt vēsturiskos zvejnieku

ciematus, Hījumā, Roņu un Vormsi salu un Noarootsi pussalas zviedru kultūru, lībiešus Vidzemē, Kurzemē un Dienvidigaunijā, Suitu kultūrtelpu Kurzemē, Kihnu kultūrtelpu Kihnu salā un Setu kultūrtelpu Dienvidaustrumigaunijā Suitu kultūrtelpa ir iekļauta Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstā, bet setu lēlo dziedāšana un Kihnu kultūrtelpa ir iekļautas Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā.

Tūrisma īpatsvars Igaunijas un Latvijas ekonomikā ir zems, taču pieaug, 2018. gadā sasniedzot 8% no IKP Igaunijā un 8,3% Latvijā. 2019. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem abās valstīs pieauga ārvalstu tūristu skaits. Vairums no ārvalstu tūristiem nakšņoja Tallinā (64%), bet programmas teritorijā aptuveni 20%, puse no tiem Tartu un Pērnavā. Arī Latvijā pārliecinošs vairākums vietējo un ārvalstu tūristu palika galvaspilsētā un Pierīgā.

2020. gadā Covid-19 pandēmijas krīzes dēļ abās valstīs būtiski samazinājās vietējo un ārvalstu apmeklētāju skaits un naktsmītņu, ēdināšanas uzņēmumu, ceļojumu aģentūru un tūrisma operatoru apgrozījums un darbavietu skaits. Nakšņošanas kritums ir bijis mazāks reģionos ārpus galvaspilsētām. Ir paredzams, ka nozare pakāpeniski atkopsies, un programma var palīdzēt ar jaunu produktu izstrādi un papildu vērtības radīšanu jau esošajiem, tā atbalstot darbavietu atjaunošanu un izveidi tūrisma nozarē. Pārrobežu tūrisma produkti – maršruti un objekti – pārsvarā atrodas ārpus galvaspilsētām un lielajiem pilsētu centriem. Nozares darba vietu un esošo produktu saglabāšanai reģionos, kā programmas teritorijā esošo tūrisma piedāvājumu pamanāmības un konkurētspējas uzlabošanai ir nepieciešami kopīgi pasākumi.

Līdzšinējā sadarbība ir vainagojusies ar ļoti labiem rezultātiem uz pārrobežu mantojumu balstītu tūrisma produktu izstrādē, jo apstākļi un iespējas programmas teritorijā ir līdzīgas. Sadarbībai ir liels potenciāls radīt pievienoto vērtību piedāvājumam un piesaistīt vairāk apmeklētāju. Vienota problēma, kas nav sistemātiski risināta abās valstīs, ir fiziskās vides, pakalpojumu kā arī informācijas pieejamība. Pieejamībai ir plašāka nozīme, nevis tikai cilvēku ar invaliditāti vajadzības. Izstrādājot un piedāvājot produktus, līdztekus šo cilvēku vajadzībām ir jāņem vērā arī daudzu citu grupu, piemēram, bērnu, mazu bērnu vecāku, senioru un cilvēku ar īslaicīgiem veselības traucējumiem, vajadzības. Pašreizējie pārrobežu zīmoli un produkti (attīstīti no 2010.-2022.gadam) sniedz labu pamatu tālākām iniciatīvām, lai paaugstinātu pakalpojumu sniedzēju konkurētspēju tūrisma maršrutos un to tuvumā un pilnveidotajos apskates objektos.

Būtiskākie kopīgie izaicinājumi saistībā ar tūrismu:

- tūrisma pakalpojumi un iespējas nav vienlīdzīgi pieejamas visām sabiedrības grupām;
- tūrisma produktu un pakalpojumu izpildījumam pietrūkst sociālās iekļaušanas aspekta;
- zema konkurētspēja un produktu un pakalpojumu pievienotā vērtība.

Nepieciešamība pēc kopīgām investīcijām un agrāk gūtā pieredze

Programmas teritorijā ir bagātīgs un daudzveidīgs tūrisma potenciāls un piedāvājums, kas sadarbības rezultātā pēdējo gadu laikā ir ievērojami attīstīts. Tūrisma attīstītāji un organizācijas ir izveidojušas vairākus pārrobežu produktus, tīklus un zīmolus, kas ir pamanāmi un efektīvi piesaista apmeklētājus. Tomēr šos piedāvājumus veido dažādas iesaistītās puses, un tām arvien vairāk ir jāuzlabo savi pakalpojumi un jārada tiem pievienotā vērtība, lai nostiprinātu iekaroto pozīciju un konkurētspēju. Daudzi no uzņēmumiem, kuru pakalpojumi ir neatņemama tūrisma pieredzes un klienta ceļojuma sastāvdaļa, nereti ir ļoti nelieli, "dzīvesveida" uzņēmumi, kuriem ir mērķis nodrošināt savu pastāvēšanu, bet vienlaikus nav kapacitātes un motivācijas attīstīties un augt. Izveidotie pārrobežu tīkli, zīmoli un piedāvājumi ir labs pamats konkurētspējīgu tūrisma produktu un pakalpojumu izstrādei ar augstāku pievienoto vērtību un (sociālo) inovāciju elementu. Sociālās

inovācijas ir jauna sociālā prakse, kuras mērķis ir apmierināt sociālās vajadzības labāk nekā esošie risinājumi. Paredzams, ka projekta partneri izmantos šo praksi, izstrādājot un uzlabojot produktus un pakalpojumus. Sadarbība piedāvā pakalpojumu sniedzējiem piekļuvi resursiem – zināšanām, sadarbības tīkliem, kas ļauj paaugstināt konkurētspēju. Programmas mērķis ir atbalstīt tūrisma produktu un pakalpojumu izstrādi un mārketingu, kas, savukārt, radītu pievienoto vērtību esošajiem kopīgi izveidotajiem pārrobežu piedāvājumiem un zīmoliem un veicinātu nozares sadarbības uzņēmumu izaugsmi un inovācijas. Divpusēja sadarbība un mazas MVU partnerības tiek atbalstītas saskaņā ar Politikas mērķi 1, nododot zināšanas un atbalstot inovācijas. Paredzams, ka saskaņā ar šo Politikas mērķi partnerībām būs plašs ģeogrāfiskais pārklājums un inovatīvi risinājumi, tostarp zaļie un digitālie, radīs pievienoto vērtību pārrobežu tūrisma zīmoliem, produktiem un pakalpojumiem. Pieejamība tūrisma objektiem, produktiem un pakalpojumiem tiks nodrošināta plašākām sabiedrības mērķgrupām, ne tikai cilvēkiem ar invaliditāti, tāpēc kopīgas investīcijas pieejamībā būtiski veicinātu sociālo iekļaušanu.

Tālāko pārrobežas aktivitāšu pamatā ir pārrobežu maršruti un zīmoli ar mantojuma tematiku (militāro, industriālo, kulināro, pārgājienu, velotūrisma, aktīvā ūdens tūrisma, dārzkopības, kultūras), kas izstrādāti 2007.-2020. gadā. Atbalstītajos pasākumos ir jāievieš produkta vai pakalpojuma pieejamības uzlabošana jau eksistējošos produktos. Tiek atbalstīta arī jaunu, uz mantojumu balstītu produktu un pakalpojumu izstrāde. Mārketingis ir jāorientē uz specifisku un/vai jaunu tirgu un klientu segmentu, un ir mērķtiecīgi jādomā par viņu vēlmēm/vajadzībām. Ir sagaidāms vairāk individuāli veidotu risinājumu un specifisku pieeju. Attīstības pasākumiem, vienlaikus identificējot sinerģijas starp pašreizējās programmas laikā radītajiem tūrisma produktiem, vajadzētu novērst nepilnības (piemēram, tematiskās, teritoriālās), ciešāk savienojot dažādos piedāvājumus un pakalpojumu sniedzējus (piemēram, izmitināšanas un ēdināšanas nozari ar izveidotajiem produktiem).

5. prioritāte. Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze.

Programmas mērķis ir attīstīt pievilcīgus, ilgtspējīgus, pamanāmus un visām sabiedrības grupām pieejamus tūrisma produktus. Tiek sagaidīta jaunu produktu izstrāde un esošo uzlabošana, ko papildina gudrs un mērķtiecīgs mārketingis. Šīs prioritātes ietvaros visas investīcijas jākoncentrē NUTS 3 pierobežas reģionos Vidzemē, Kurzemē, Pierīgā, Rietumigaunijā un Dienvidigaunijā. Rīgas un Tallinas publiskā sektora institūcijas un NVO var piedalīties projektos kā partneri, nododot tālāk galvaspilsētu zinātību un labāko praksi, lai zināšanas nonāktu arī pierobežas reģionos. Šī prioritāte tiks ieviesta Politikas mērķa 4 ietvaros.

Papildināmība un sinerģijas ar citiem atbalsta veidiem

Programmā ir identificētas iespējamās sinerģijas un papildināmība ar citām valsts un ES programmām. Nacionālās atbalsta shēmas ar līdzīgām aktivitātēm var radīt sinerģiju un atbalstīt programmas mērķu sasniegšanu. Programmas teritorija ģeogrāfiski pārklājas ar Centrālā Baltijas jūras reģiona, Baltijas jūras reģiona, Igaunijas-Krievijas un Latvijas-Krievijas programmām, un tādējādi koordinācijas pasākumi ir vērsti uz aktivitātēm saskaņā ar noteiktiem konkrētiem mērķiem: Politikas mērķis 1/Konkrētais mērķis (iii), Politikas mērķis 2/ Konkrētais mērķis (vii), Politikas mērķis 3/ Konkrētais mērķis (ii), Politikas mērķis 4/ Konkrētais mērķis (vi) un Interreg Konkrētais mērķis 1 pasākums (iii). Tomēr, tā kā Konkrēto mērķu fokuss dažādās programmās ir atšķirīgs, programmu iestādes un uzraudzības komiteja nodrošina, ka projekti tiek finansēti no vispiemērotākās programmas un tiek novērsts dubultās finansēšanas risks. Latvijā nacionālā apakškomiteja, kurā ir pārstāvji no ministrijām, reģioniem un NVO, ir iesaistīta nacionālās pozīcijas veidošanā par projektu atbilstību un konsultē nacionālo atbildīgo iestādi par iespējamo pārklāšanās risku ar citām

nacionālajām vai starptautiskajām programmām. Igaunijā koordināciju nodrošina nozaru ministriju pārstāvji Uzraudzības komitejā. Papildus notiek konsultācijas ar citu attiecīgo nozaru ministriju un iestāžu speciālistiem. Dubultā finansējuma risks tiek mazināts, pārbaudot pretendētus un projektus pieejamajās datu bāzēs (abās valstīs) un pamatojoties uz pretendentu sniegto informāciju pēc projekta iesniegšanas. Projektu konkursu un pieteikumu iesniegšanas laikā Kopīgais sekretariāts pretendentiem liek apzināties finansējuma un programmas būtiskumu un piemērotības nozīmi.

ES stratēģija Baltijas jūras reģionam (ESSBJR).

ESSBJR ir makroreģionāla stratēģija Eiropā un ir reģiona galvenā pārvaldības paradigma Baltijas jūras reģiona kopīgo jautājumu risināšanai. ESSBJR un Interreg programmas apzina kopīgas vajadzības, problēmas un iespējas, ko var pilnībā izmantot, tikai veidojot un nostiprinot sadarbību, kas sniedzas pāri robežām, nozarēm un pārvaldības līmeņiem. ESSBJR kopā ar Interreg programmām ievieš koordinētas darbības, stiprina savstarpējos kontaktus un turpina veidot interaktīvu dialogu.

Programmas uzmanības centrā ir noteikts skaits ESSBJR politikas jomu, kurās efektīva pārrobežu sadarbība rada pievienoto vērtību vietējai, valsts un reģionālajai politikai un aptver visbūtiskākos Igaunijas-Latvijas pierobežas elementus. Igaunijas-Latvijas programmas ieguldījums ESSBJR vispārīgo mērķu sasniegšanā:

“Glābt jūru”, sekojošos apakšmērķos:

- Tīrs ūdens jūrā.
- Bagātīga un veselīga dzīvā daba.

“Apvienot reģionu” sekojošos apakšmērķos:

- Labi apstākļi transportam.
- Reģiona cilvēku apvienošana.

“Celt labklājību”, sekojošos apakšmērķos:

- Baltijas jūras reģiona konkurētspējas paaugstināšana globālā mērogā

Izglītības, zināšanu nodošanas un nodarbinātības, tostarp pārejas no izglītības uz darba tirgu ieguldījums politikas jomā Izglītība būs horizontālā līmenī.

Projekti tiek mudināti sazināties ar nacionālajiem koordinatoriem, noteikt ieguldījumu un sadarboties ESSBJR ietvaros. Visi Politikas mērķa 2 un Politikas mērķa 4 projekti ir identificēti kā ieguldījums ESSBJR, un sadarbība stratēģijas ietvaros projekta partneriem ir obligāta. Attiecībā uz visiem pārējiem projektiem ieguldījums ESSBJR tiek novērtēts katrā gadījumā atsevišķi, izmantojot informāciju programmas elektroniskajā uzraudzības sistēmā “Jems”, lai noteiktu ieguldījumu vai nu projektu pieteikumu vērtēšanas laikā vai projektu atskaitīšanās posmā. Programmas līmenī Vadošā iestāde un Kopīgais sekretariāts ir atvērti sadarbībai un informācijas apmaiņai ar citām programmām un politikas jomas koordinatoriem.

Politikas mērķis 1 koncentrējas uz MVU izaugsmes un konkurētspējas veicināšanu. Darbavietu radīšana MVU atbalsta uzņēmējus, stimulē uzņēmējdarbības izaugsmi un sniedz ieguldījumu ESSBJR mērķa “Celt labklājību”, apakšmērķa “Baltijas jūras reģiona konkurētspējas paaugstināšana globālā mērogā” ietvaros. Tā koncentrējas uz sadarbības palielināšanu starp pētniecības iestādēm, MVU un valsts sektoru, lai stimulētu inovācijas un uzņēmējdarbību. Starptautisku inovācijas tīklu un klasteru izveidošana un turpmāka stiprināšana, atbalsts internacionalizācijai veicinot kapacitātes celšanu un uzņēmējdarbības domāšanas veidu, ieviešot mentoringu, praktiskas kopīgas apmācības u.c.

Politikas mērķis 2 koncentrējas uz dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības uzlabošanu, zaļo infrastruktūru, jo īpaši pilsētvidē, piesārņojuma samazināšanu, kā arī inovatīvu un ilgtspējīgu

stratēģiju izstrādi, kuru mērķis ir atkritumu rašanās novēršana un apsaimniekošana pierobežas teritorijās. Tiek uzskatīts, ka visi Politikas mērķa 2 projekti veicina ESSBJR mērķa "Glābt jūru", apakšmērķa "Tīrs ūdens jūrā vai Bagātīga un veselīga dzīvā daba" sasniegšanu, jo tie atbalsta/veicina ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.

Politikas mērķis 4 koncentrējas uz kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomas palielināšanu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā. Tiek uzskatīts, ka visi Politikas mērķa 4 projekti sniedz ieguldījumu ESSBJR mērķa "Apvienot reģionu", apakšmērķa "Reģiona cilvēku apvienošana". Konkrētas aktivitātes nav paredzētas, taču programma pēc nepieciešamības atbilstoši veicinās starpdisciplināro iniciatīvu jaunais Eiropas "Bauhaus", piemēram, saskaņā ar Politikas mērķi 2 un Politikas mērķi 4.

Horizontālie principi

Kopumā ir noteikts, ka darbībām ir jāveicina un jādemonstrē ilgtspējīgas attīstības, vienlīdzīgu iespēju, nediskriminācijas un dzimumu līdztiesības principi visās politikas un konkrēto mērķu aktivitātēs. Turklāt, atbalstot ilgtspējīgas un inovatīvas idejas, programmas mērķis ir arī izvēlēties darbības, kas demonstrē pienesumu digitalizācijai. Projekti ar tiešu negatīvu ietekmi attiecībā uz šiem principiem netiek apstiprināti.

Pamatojoties uz Igaunijas-Latvijas programmas stratēģiskā vides novērtējuma provizorisko aplēsi, programmai, visticamāk, nebūs būtiskas ietekmes uz vidi nevienā no Politikas mērķiem un Konkrētiem mērķiem, un tā atbilst principam "Nenodarīt būtisku kaitējumu".

Izvēloties projektus finansējuma saņemšanai, programma ņem vērā ilgtspējīgas attīstības principus, izmantojot jauno publisko iepirkumu, uz dabas saglabāšanu balstītus risinājumus, aprites cikla izmaksu kritērijus, standartus, kas pārsniedz normatīvo aktu prasības, izvairoties no negatīvas ietekmes uz vidi, tiecoties izmantot metodes klimata pārmaiņu adaptācijai un "energoefektivitātes pirmo principu" u.c.

Programmas īstenošanas laikā vadošā iestāde veicinās publiskā iepirkuma stratēģisku izmantošanu, lai atbalstītu politikas mērķus (tostarp profesionalizācijas centienus, lai novērstu kapacitātes trūkumus). Finansējuma saņēmēji tiek mudināti vairāk izmantot ar kvalitāti saistītus un dzīves cikla izmaksu kritērijus. Ja iespējams, publiskā iepirkuma procedūrās būtu jāiekļauj vides (piemēram, zaļā publiskā iepirkuma kritēriji) un sociālie apsvērumi, kā arī inovācijas stimuli.

Norādījumi par augstāk minētajām prasībām būs sniegti programmas rokasgrāmatā.

1.3. Izraudzīto politikas mērķu un Interreg konkrēto mērķu, atbilstošo prioritāšu, konkrēto mērķu un atbalsta veidu pamatojums, attiecīgā gadījumā norādot trūkstošos pārrobežu infrastruktūras posmus

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta c) apakšpunkts

1.tabula

Izraudzītais politikas mērķis vai izraudzītais Interreg konkrētais mērķis	Izraudzītais konkrētais mērķis	Prioritāte	Izvēles pamatojums
Interreg konkrētais mērķis 1 Labāka sadarbības pārvaldība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nepietiekama dzīvotspējīga vietējo pašvaldību līmeņa institucionālās sadarbības prakse pārrobežu jautājumu risināšanai vietējā līmenī. 2. Trūkst pārrobežu attīstības un rīcības plāni vietējo pašvaldību līmenī. 3. Nepieciešamība pēc reģionālajiem datiem un to izmantošanas vietējās attīstības vajadzībām un pakalpojumiem.
Interreg konkrētais mērķis 1 Labāka sadarbības pārvaldība	(iii) veidot savstarpēju uzticēšanos, proti, veicināt iedzīvotāju sadraudzības pasākumus	Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nepietiekami pastāvīgi un stabili pārrobežu kontakti starp kopienām, jo īpaši mazapdzīvotajos lauku apgabalos. 2. Iedzīvotāji, kopienas un organizācijas programmas teritorijā neuztur ciešus starppersonu kontaktus un partnerības, kas ir būtisks pamatnosacījums integrētas pierobežas/programmas teritorijas attīstībai. 3. Ir redzams, ka ārpus lielākajām pilsētām esošās organizācijas, kas nodarbojas ar vietēja mēroga kopienu veidošanu un sociālajām aktivitātēm, nav spējīgas uzrunāt, iesaistīt un integrēt cilvēkus robežas otrā pusē.
Politikas mērķis 1 Konkurētspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību	(iii) veicinot ilgtspējīgu MVU izaugsmi un konkurētspēju un darbvietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām	Kopīgi un viedi augoši uzņēmumi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programmas teritorijas reģionālajai ekonomikai pietrūkst uzņēmumu, kas ir spējīgi radīt pievienoto vērtību savam uzņēmumam, izmantojot zināšanu intensitāti, inovācijas un digitalizāciju. 2. Saistībā ar pašlaik notiekošo sadarbības paplašināšanos dažādās jomās programmas teritorijā pastāv labi priekšnosacījumi pārrobežu inovāciju pasākumiem, kas veicina izaugsmi un darba vietu izveidi.

			<ol style="list-style-type: none"> 3. Pārrobežu sadarbībai ir liels potenciāls attīstīt uzņēmumu inovāciju iespējas, liekot lietā labi attīstītos esošos tīklus un klasterus un sadarbības pasākumus dažādās ekonomikas nozarēs. 4. Pārrobežu un starpnozaru biznesa sadarbība un atvērtās inovācijas piedāvā iespējas paaugstināt ārpus lielajiem ekonomiskajiem centriem esošo mazo uzņēmumu konkurētspēju programmas teritorijā.
<p>Politikas mērķis 2</p> <p>Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību.</p>	<p>(vii)</p> <p>uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu</p>	<p>Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bioloģiskās daudzveidības zuduma dēļ daba nav spējīga nodrošināt mums neatņemami svarīgus ekosistēmas pakalpojumus, piemēram, tīru ūdeni, gaisu, pārtiku un dabas resursus. Jo funkcionālākas un daudzveidīgākas ir ekosistēmas, jo labāk mēs esam apgādāti ar visu cilvēka pastāvēšanai nepieciešamo un jo labāk spējam cīnīties ar vides piesārņojumu un pielāgoties klimata pārmaiņām. 2. Nepietiekami kopīgi un saskaņoti pasākumi labas ekosistēmas pakalpojumu kvalitātes saglabāšanai, izmantojot kopīgās dabas bagātības. 3. Lauksaimniecības intensificēšanās un mežizstrāde rada nopietnu risku bioloģiskajai daudzveidībai programmas teritorijā, jo rodas barības vielu/kaitīgu vielu un cilvēka izraisītu aktivitāšu pieaugums. 4. Pārrobežu un starpnozaru sadarbībai ir potenciāls uzlabot dabas bagātību kopīgo pārvaldību un pieejamību, kā arī izveidot zaļos un dabas tūrisma objektus pierobežā.
<p>Politikas mērķis 3</p> <p>Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti</p>	<p>(ii) attīstot un izvēršot ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, intelektisku un intermodālu mobilitāti valsts, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp uzlabotu piekļuvi TEN-T un pārrobežu mobilitāti</p>	<p>Labāk savienota programmas teritorija</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pārrobežu ceļu sliktais stāvoklis traucē pierobežas reģiona iedzīvotāju mobilitāti un dzīves kvalitāti. 2. Pārrobežu ceļu sliktais stāvoklis traucē pakalpojumu sniegšanu, tūrisma un uzņēmējdarbības attīstību.

			3. No putekļiem brīvi ceļi uzlabo satiksmes intensitāti un būtiski palielina pārrobežu mobilitāti.
<p>Politikas mērķis 4 Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru</p>	<p>(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā</p>	<p>Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Abu valstu līdzība tematiskā tūrisma piedāvājumā nozīmē, ka ir jēga un nozīme attīstīt pārrobežu produktus. 2. Potenciāls radīt pievienoto vērtību un dažādot pārrobežu tūrisma piedāvājumu programmas teritorijā. Transformācijas un inovāciju nepieciešamība un potenciāls. 3. Neapmierinoša apskates objektu un pakalpojumu pieejamība visām sabiedrības grupām.

2. Prioritātes

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) un e) apakšpunkts

2.1. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība

2.1.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos

2.1.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

1. Uzlabot kopīgu publisko pakalpojumu pielāgošanu un sniegšanu, izmantojot izmēģinājuma aktivitātes, lai novērstu šķēršļus pierobežas teritorijās;
2. Reģionālo datu vākšanas un pārveidošanas (kopīgos) jaunos pakalpojumos veicināšana;
3. Vietējo pašvaldību līmeņa pārrobežu sadarbības pasākumu veicināšana, izmantojot pārrobežu tīklus, stratēģijas un izmēģinājuma aktivitāšu pasākumus;
4. Izmēģinājuma aktivitātes un īstenoti risinājumi sabiedrisko pakalpojumu ieviešanai;
5. Risinājumu, kas nav pakalpojumi, ieviešana attīstības vajadzībām;
6. Pārrobežu stratēģiju un/vai rīcības plānu sastādīšana, kam seko kopīgas īstenošanas aktivitātes.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

Nav piemērojams

2.1.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula
Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	RKI ² 83	Kopīgi izstrādātās stratēģijas un rīcības plāni	Kopīga stratēģija/ rīcības plāns	0	10
Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	RKI116	Kopīgi izstrādātie risinājumi	Risinājums	0	5

3.tabula
Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	RKR ³ 79	Kopīgas stratēģijas un rīcības plāni, ko organizācijas uzsākušas	Kopīga stratēģija/ rīcības plāns	0	2021	5	Jems	

² RKI - Reģionālās politikas kopīgais iznākuma rādītājs

³ RKR – Reģionālās politikas kopīgais rezultātu rādītājs

Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	RKR10 4	Risinājumi, ko organizācijas uzsākušas vai kāpinājušas mērogā	Risinājums	0	2021	3	Jems	
--	---	------------	---	------------	---	------	---	------	--

2.1.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Pašvaldības, plānošanas reģioni, attīstības centri, NVO, reģionālās un nacionālās valsts iestādes

2.1.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais integrēto teritoriālo investīciju (ITI), sabiedrības virzītas vietējās attīstības (SVVA) vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmanto ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.1.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmanto finanšu instrumentus.

2.2. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība

2.2.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(iii) veidot savstarpēju uzticēšanos, proti, veicināt iedzīvotāju sadraudzības pasākumus

2.2.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

- Kopīgas izglītības, apmācības un apmaiņas aktivitātes.
- Pieredzes apmaiņas braucieni un pasākumi pašvaldību un NVO darbiniekiem.
- Pakalpojumu uzlabošana pierobežas reģionos un attiecīgo organizāciju kapacitātes celšana.
- Prasmju nodošana starp kopienām, lai veicinātu nodarbinātību.
- Uz kultūras tradīciju, mantojuma, kultūras pasākumu, tikšanos u.tml. sargāšanu, saglabāšanu, pielāgošanu vai attīstību vērstas aktivitātes.
- Kopīgas sporta spēles, mācību nometnes/treneru pieredzes apmaiņa.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

<i>Nav piemērojams</i>

2.2.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula
Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(iii) veidot savstarpēju uzticēšanos, proti, veicināt iedzīvotāju sadraudzības pasākumus	RKI81	Dalība pārrobežu kopīgajās darbībās	Dalība	1 104	1 658

3.tabula
Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Vairāk sadarbības pārrobežu reģionos un kopīgu pakalpojumu attīstība	(ii) stiprināt efektīvu publisko pārvaldi, veicinot juridisko un administratīvo sadarbību un sadarbību starp iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības aktoriem un iestādēm, jo īpaši, lai novērstu juridiskos un citus šķēršļus pierobežas reģionos	RKR85	Dalība kopīgās darbībās pāri robežām pēc projekta pabeigšanas	Dalība	0	2021	330	Jems	

2.2.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Pašvaldības, plānošanas reģioni, citas publiskas iestādes (piemēram, skolas), MVU, nodibinājumi, NVO. Var piedalīties organizācijas un institūcijas no galvaspilsētas reģioniem; taču ieguvumiem un rezultātiem jābūt vēršiem uz programmas teritoriju ārpus galvaspilsētas.

2.2.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais ITI, SVVA vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmantos ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.2.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmantos finanšu instrumentus.

2.3. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Kopīgi un viedi augoši uzņēmumi

2.3.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(iii) veicinot ilgtspējīgu MVU izaugsmi un konkurētspēju un darbvietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām

2.3.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

- Klasteru, tīklošanās, mentoringa un praktisku (kopīgu) apmācību aktivitātes, lai paaugstinātu MVU spējas ieviest inovācijas produktu izstrādē. Iegūto zināšanu ieviešana praksē.
- Kopīgas inovācijas un attīstība produktu/pakalpojumu izstrādē/uzlabošanā (tostarp pētījumi, uz eksistējošu izpēti balstīti izstrādes procesi, prototipu izgatavošana).
- Kopīgs mārketinga jaunu eksporta tirgu apgūšanai, tostarp tirgus izpēti, piedalīšanās gadatirgos u.c.
- Pārrobežu klasteru sadarbības attīstība.
- Kopīgas aktivitātes saistībā ar tehnoloģijām un/vai zaļo pieeju, inovāciju ieviešana MVU.

- Sadarbība un pieredzes apmaiņa zinātnes un rūpniecības tehnoloģiju pārnēsē un kopīgā pētniecībā un izstrādē, Latvijas un Igaunijas uzņēmumiem pieejamo zinātnisko pakalpojumu un aprīkojuma kartēšana, pārrobežu zināšanu un tehnoloģiju pārnēses pasākumu veicināšana.
- Kopīgu digitalizācijas risinājumu atrašana un ieviešana, piem. jaunas programmatūras izmantošana, datu digitalizācija, digitālās tehnoloģijas, mākslīgais intelekts, automatizācija, robotika u.c.

Politikas mērķa 1 uzmanības centrā ir MVU izaugsmes un konkurētspējas uzlabošana. MVU darba vietu radīšana atbalsta uzņēmējus, stimulē biznesa izaugsmi un palīdz sasniegt ESSBJR mērķi "Celt labklājību" un apakšmērķi "Baltijas jūras reģiona konkurētspējas paaugstināšana globālā mērogā". Galvenā uzmanība tajā ir vērsta uz sadarbības stiprināšanu starp izpētes institūcijām, MVU un sabiedrisko sektoru, lai stimulētu inovācijas un uzņēmējdarbību. Transnacionālu inovāciju tīklu un klasteru izveide un stiprināšana un internacionalizācijas atbalsts veicinot kapacitātes celšanu un uzņēmējdarbības domāšanu, ieviešot mentoringu, praktiskas kopīgas apmācības u.c.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

Nav piemērojams

2.3.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula
Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Kopīgi un viedi augoši uzņēmumi	(iii) veicinot ilgtspējīgu MVU izaugsmi un konkurētspēju un darbvietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām	RKI87	Organizācijas, kas sadarbojas pāri robežām	Organizācija	0	29

3.tabula
Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Kopīgi un viedi augoši uzņēmumi	(iii) veicinot ilgtspējīgu MVU izaugsmi un konkurētspēju un darbvietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām	RKR84	Organizācijas, kas sadarbojas pāri robežām pēc projekta pabeigšanas	Organizācija	0	2021	14	Jems	

2.3.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Uzņēmumi, kas ir spējīgi attīstīt produktus, uzņēmumi ar pieredzi un bez pieredzes pārrobežu sadarbībā ar citiem uzņēmumiem un atbalsta institūcijām; uzņēmumi, kas ir gatavi produktu izstrādei un inovācijām, bet kam nepietiek resursu tiešai dalībai un nepieciešama jumta vai atbalsta organizācija, lai nodrošinātu pārrobežu zināšanu pārneses pieejamību; uzņēmējdarbības atbalsta un pētniecības un izstrādes organizācijas, plānošanas reģioni, klasteri, attīstības un kompetences centri, kas ir gatavi atbalstīt, konsultēt un apmācīt uzņēmumus saistībā ar inovācijām un produktu attīstību.

2.3.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais ITI, SVVA vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmantos ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.3.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmantos finanšu instrumentus.

2.4. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija

2.4.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu

2.4.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

- Datu apkopošana un uz datiem balstīts bioloģiskās daudzveidības monitorings, datu apkopošanas metožu analīze, metožu izstrāde, pielāgošana.
- Vislabāko metožu sliktā stāvoklī esošu biotopu aizsardzībai un atjaunošanai izmēģināšana reālos apstākļos.
- Sugu biotopu atjaunošana, sugu atkārtota ieviešana (piemēram, ziemeļu upespērlenes).

- Cīņa pret invazīvām svešzemju sugām, tostarp atbalsts vienotai praksei Latvijā un Igaunijā un sabiedrības informētības paaugstināšana.
- Inovatīvu metožu izstrāde biomasas iegūšanai no daļēji dabiskām pļavām, mežsaimniecības pārpalikumiem, lauksaimniecības (enerģijas, kompostam, augsnes struktūras uzlabošanai, sekundārajiem produktiem u.c.).
- Maza mēroga izmēģinājuma aktivitātes pilsētu teritorijās, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību.
- Inovatīvi un labākās prakses pasākumi apputeksnētāju un citu vietējo dzīvnieku sugu izplatības paaugstināšanai pilsētu teritorijās (bioloģiskajai daudzveidībai draudzīga zālāju apsaimniekošana, kukaiņu viesnīcas, ežiem, sikspārņiem un putniem draudzīgi dārzi, dīķi), informētības paaugstināšana par dabai draudzīgām pilsētu zaļajām zonām.
- Kopīgas darbības pārrobežu problēmu risināšanai programmas teritorijā, piemēram, kopīgo ūdenstilpņu piesārņojums, pārrobežu zaļo tīklojumu pārvaldība, dabas objektu attīstīšana atpūtas vajadzībām un ilgtspējīgam dabas tūrismam, bioloģiskās daudzveidības apsvēršana dažādos plānošanas līmeņos u.c..

Politikas mērķa 2 galvenā uzmanība tiek pievērsta dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai, kā arī zaļajai infrastruktūrai, jo īpaši pilsētvidē, piesārņojuma mazināšanai kā arī inovatīvu un ilgtspējīgu stratēģiju attīstību, kuru mērķis ir atkritumu novēršana un pārvaldība pierobežas teritorijās. Tiek uzskatīts, ka visi Politikas mērķa 2 projekti sniedz ieguldījumu ESSBJR mērķa "Glābt jūru" sasniegšanai apakšmērķos "Tīrs ūdens jūrā" un "Bagātīga un veselīga dzīvā daba", jo tie atbalsta/veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Visi Politikas mērķa 2 projekti ir identificēti kā ieguldījums ESSBJR, un sadarbība stratēģijas ietvaros projekta partneriem ir obligāta.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

Nav piemērojams

2.4.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula
Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija	(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu	RKI84	Projektos īstenotās kopīgi izstrādātās izmēģinājuma darbības	Izmēģinājuma darbība	0	5
Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija	(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu	RKI87	Organizācijas, kas sadarbojas pāri robežām	Organizācija	0	40
Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija	(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu	RKI116	Kopīgi izstrādātie risinājumi	Risinājums	0	5

3.tabula
Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Ilgspējīga un noturīga programmas teritorija	(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu	RKR104	Risinājumi, ko organizācijas uzsākušas vai kāpinājušas mērogā	Risinājums	0	2021	5	Jems	
Ilgspējīga un noturīga	(vii) uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras, tostarp pilsētvides	RKR84	Organizācijas, kas sadarbojas pāri	Organizācija	0	2021	20	Jems	

programmas teritorija	teritorijās, aizsardzību un saglabāšanu un samazinot visu veidu piesārņojumu		robežām pēc projekta pabeigšanas						
--------------------------	---	--	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

2.4.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Pašvaldības, NVO, valsts iestādes, plānošanas reģioni un citas publiskās institūcijas, universitātes, pētniecības un attīstības institūcijas, MVU.

2.4.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais ITI, SVVA vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmanto ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.4.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmanto finanšu instrumentus.

2.5. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Labāk savienota programmas teritorija

2.5.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(ii) attīstot un izvēršot ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, intelektisku un intermodālu mobilitāti valsts, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp uzlabotu piekļuvi TEN-T un pārrobežu mobilitāti

2.5.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

- No putekļiem brīvu segumu izbūve uz pārrobežu grants ceļu posmiem.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

Nav piemērojams

2.5.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula

Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Labāk savienota programmas teritorija	(ii) attīstot un izvēršot ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, intelektisku un intermodālu mobilitāti valsts, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp uzlabotu piekļuvi TEN-T un pārrobežu mobilitāti	RKI46	Rekonstruēto vai modernizēto autoceļu garums – ārpus TEN-T	Km	0	35

3.tabula

Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Labāk savienota programmas teritorija	(ii) attīstot un izvēršot ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, intelektisku un intermodālu mobilitāti valsts, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp uzlabotu piekļuvi TEN-T un pārrobežu mobilitāti	PKR ⁴	Satiksmes intensitāte	Automašīnas dienā	832	2018/2019	1 225	Jems	

⁴ PKR – Programmas konkrētais rādītājs

2.5.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Igaunijas Transporta administrācija un valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Valsts ceļi".

2.5.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais ITI, SVVA vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmantos ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.5.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmantos finanšu instrumentus.

2.6. Prioritātes nosaukums (atkārto pie katras prioritātes)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta d) apakšpunkts

Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze

2.6.1. Konkrētais mērķis (atkārto par katru izraudzīto konkrēto mērķi)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkts

(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā

2.6.2. Saistītie pasākumu veidi un attiecīgā gadījumā to paredzamais ieguldījums minēto konkrēto mērķu, kā arī makroreģionālu stratēģiju un jūras baseinu stratēģiju īstenošanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta ii) punkts

Indikatīvas paredzamās aktivitātes:

- Uz programmas teritorijas daudzveidīgā dabas un kultūras mantojuma balstītu ilgtspējīgu un pieejamu tūrisma produktu kopīga izstrāde – piemēram, tūrisma maršruti, kopīgi piedāvājumi, kopīgi zīmoli u.c.
- Esošo dabas un kultūras mantojuma objektu, kas ir neatņemama sastāvdaļa no kopīgajiem tūrisma produktiem vai pakalpojumiem, fiziska uzlabošana.
- Tūrisma piedāvājumu, apskates objektu, produktu un pakalpojumu pieejamības uzlabošana visām sabiedrības grupām, piemēram, senioriem, bērniem, ģimenēm ar bērniem un cilvēkiem ar invaliditāti.

- Radīto produktu un pakalpojumu mārketinga, dažādi mārketinga pasākumi un aktivitātes: reklāma plašsaziņas līdzekļos, piedalīšanās gadatirgos, apmeklējumi u.c.

Politikas mērķis 4 koncentrējas uz kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomas palielināšanu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā. Tiek uzskatīts, ka visi projekti saskaņā ar šo Politikas mērķi veicina ESSBJR mērķa "Apvienot reģionu" un apakšmērķa "Reģiona cilvēku apvienošana" sasniegšanu. Visi Politikas mērķa 4 projekti ir noteikti kā ieguldījums ESSBJR, un sadarbība stratēģijas ietvaros projekta partneriem ir obligāta.

INTERACT programmai un ESPON programmai:

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta i) punkts

Vienīgā saņēmēja definīcija vai ierobežots saņēmēju saraksts un piešķiršanas procedūra

Nav piemērojams

2.6.3. Rādītāji

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta ii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

2.tabula
Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma rādītājs (2024)	Galīgais mērķrādītājs (2029)
Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze	(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā	RKI84	Projektos īstenotās kopīgi izstrādātās izmēģinājuma darbības	Izmēģinājuma darbība	0	7
Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze	(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā	RKI116	Kopīgi izstrādātie risinājumi	Risinājums	0	7
Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze	(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā	RKI87	Organizācijas, kas sadarbojas pāri robežām	Organizācija	0	54

3.tabula
Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	ID	Rādītājs	Mērvienība	Atskaites pozīcija	Atsauces gads	Galīgais mērķrādītājs (2029)	Datu avots	Piezīmes
Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze	(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā	RKR104	Risinājumi, ko organizācijas uzsākušas vai kāpinājušas mērogā	Risinājums	0	2021	4	Jems	
Pieejamāka un ilgtspējīgāka pārrobežu tūrisma pieredze	(vi) palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā	RKR84	Organizācijas, kas sadarbojas pāri robežām pēc projekta pabeigšanas	Organizācija	0	2021	32	Jems	

2.6.4. Galvenās mērķgrupas

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iii) punkts, 17. panta 9. punkta c) apakšpunkta iv) punkts

Pašvaldības, plānošanas reģioni, valsts iestādes, MVU, NVO, attīstības centri, nacionālās, reģionālās un vietējās tūrisma attīstības organizācijas/jumta organizācijas, attiecīgas jumta organizācijas cilvēkiem ar invaliditāti.

2.6.5. Norādes par konkrētām mērķteritorijām, tostarp plānotais ITI, SVVA vai citu teritoriālo rīku izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta iv) punkts

Programma neizmantos ITI, SVAA vai citus teritoriālos rīkus. Programmas prioritātes nav vērstas uz kādu konkrētu teritoriju programmas teritorijā.

2.6.6. Plānotais finanšu instrumentu izmantojums

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta e) apakšpunkta v) punkts

Programma neizmantos finanšu instrumentus.

4. Pasākums, ko veic, lai iesaistītu attiecīgos programmu partnerus Interreg programmas sagatavošanā, un minēto programmu partneru nozīme īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta g) apakšpunkts

Kopš plānošanas procesa pirmsākumiem 2019. gadā nacionālās un programmas iestādes ir nodrošinājušas abu valstu ieinteresēto pušu, potenciālo projektu pieteikumu iesniedzēju, ekspertu un sabiedrības plašu iesaisti. Gatavojoties Interreg programmām, Igaunijas Finanšu ministrija 2019. gadā veica aptauju: izmantojot tiešsaistes anketas un mērķgrupu intervijas, tika aptaujāti 276 cilvēki, lai noskaidrotu pārrobežu sadarbības jomas un ieteicamos īstenošanas mehānismus. Tika aptaujātas visu Igaunijas apriņķu vietējās pašvaldības, Igaunijas pilsētu un lauku pašvaldību asociācija, vairāki attīstības centri, augstskolas, nozaru asociācijas un jumta organizācijas, Interreg programmu vadošās iestādes un projekta partneri. Tā kā sadarbības jomu un programmas īstenošanas ierosinājumi bija izklāstīti katrai Interreg programmai, iegūtie dati par Igaunijas-Latvijas programmu attiecās tieši uz programmas teritoriju un potenciālajiem atbalsta saņēmējiem.

Pirms plānošanas procesa uzsākšanas Latvijas Republikas nacionālā atbildīgā iestāde izveidoja Konsultatīvo programmēšanas darba grupu. Minēto darba grupu veido reģionu un nozaru ministriju pārstāvji. Tā ir konsultatīva grupa, kas konsultēja nacionālo atbildīgo iestādi par politikas mērķiem, konkrētiem mērķiem un attiecīgām aktivitātēm, ko nepieciešams ieviest programmā saskaņā ar valsts un reģionu plānošanas dokumentiem un stratēģijām. 2020. gada janvārī notika Konsultatīvas programmēšanas darba grupas pirmā tikšanās, kurā tā iepazinās ar kohēzijas politikas regulējuma projekta izklāstu, saturu un nosacījumiem. Pēc šīs pirmās tikšanās tika apkopoti ierosinājumi un izveidota vīzija par gaidāmās programmas iespējamajām sadarbības projektu idejām. Pirms pirmās programmas Apvienotās programmēšanas komitejas (APK) tikšanās Latvijas nacionālā atbildīgā iestāde apkopoja un analizēja nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa respondentu iesniegtos ierosinājumus.

Pirmā APK tikšanās notika 2020. gada 12. martā, un kopš tā laika komiteja ir tikusies piecas reizes. Abu valstu komitejas delegāciju sastāvā ir nacionālās atbildīgā iestādes, Latvijas plānošanas reģionu,

Dienvidigaunijas un Rietumigaunijas, kā arī salu pārstāvji. Lai noteiktu programmas centrālo mērķi, APK nolēma konsultēties ar ieinteresētajām pusēm, balstoties uz sagatavošanās pasākumiem un politikas mērķu sākotnējo izvēli. 2020. gada maijā un jūlijā tika publicētas divas tiešsaistes aptaujas (attiecīgi 16 un 26 dienas). Pirmajā kārtā tika apkopoti ierosinājumi, vēlmes un projektu idejas visiem politikas un konkrētajiem mērķiem. Otrajā kārtā tika apkopotas konkrētākas idejas par zaļākas Eiropas, iedzīvotāju sadarbības, biznesa un tūrisma tēmām. Programma izmantoja adresātu sarakstus un projektu partneru kontaktus no 2014.-2020. gada programmas un publiski pieejamas e-pasta adreses, lai uzrunātu visas vietējās pašvaldības, plānošanas reģionus, pašvaldību attīstības centrus, atbilstošās nozaru asociācijas un jumta organizācijas, piemēram, tirdzniecības un rūpniecības kameras, zinātnes parkus un augstskolas. Sarakstā bija aptuveni 100 MVU. Aptauja tika publicēta valsts valodās un angļu valodā programmas vietnē estlat.eu; tā tika veikta arī tiešo pasta sūtījumu veidā un reklamēta Facebook vietnē. Atbildes kopā sniedza 219 respondenti no visiem programmas teritorijas reģioniem un vairāki, kas darbojas valsts mērogā. Respondenti pārstāvēja visas nozares, un to sadalījums bija šāds: 35% pašvaldības, 20% NVO, 15% valsts iestādes, 15% citas publiskās institūcijas un 15% privātie uzņēmumi. Programma radīja interesi arī segmentā, kam tā iepriekš nebija pazīstama – 36% respondentu nebija iepriekšējas pieredzes ar programmu. Iesnigtās atbildes analizēja un apsprieda APK. Nosakot programmas virzienu attiecībā uz konkrētajiem mērķiem, būtiska nozīme bija ieinteresēto pušu ieguldījumam. Organizācijas aptaujā minēja ar pierobežu saistītos aktuālos izaicinājumus, kurus varētu atrisināt ar pārrobežu sadarbību. Tā kā tiešsaistes aptaujas ir salīdzinoši pasīvs informācijas iegūšanas veids un vairākiem jautājumiem var būt nepieciešami papildu skaidrojumi, dialoga veicināšanai plānošanas komanda papildus organizēja aktīvas konsultācijas ar 24 Igaunijas un 26 Latvijas ekspertiem ieinteresētajām pusēm. Viņi tika iepazīstināti ar darba versiju projektu dokumentiem par tematisko virzienu, pārrobežu izaicinājumiem un projektu idejām, kas tika apspriestas darba grupas sanāksmēs starp APK tikšanās reizēm. Sešos kopīgos virtuālajos Igaunijas-Latvijas semināros eksperti un ieinteresētās puses apsprieda idejas un sniedza atsauksmes par plānotajiem aktivitāšu veidiem un to pārrobežu sadarbības potenciālu. Daļēji tika apspriestas arī sinerģijas un pārklāšanās ar struktūrfondu programmām un pasākumiem, piemēram, saistībā ar biznesu, tūrismu un pārrobežu ceļiem. Papildus tika organizēta atsevišķa tikšanās ar pieredzējušiem projektu partneriem robežas abās pusēs, lai apspriestu izmaksu un programmas procedūru vienkāršošanas iespējas.

2020. gada pavasarī un vasarā veiktā programmas ietekmes novērtējuma mērķis bija noskaidrot, vai 2014.-2020. gada programma radīja programmas teritorijā un, iespējams, ārpus tās pozitīvas pārmaiņas. Visi aktīvo un pabeigto projektu partneri tika aicināti dalīties ar savu viedokli tīmekļa aptaujā vai mērķgrupas intervijā. Novērtējumā atbildes sniedza kopumā 123 cilvēki no visu četru konkrēto mērķu projektiem. Būtiskākie secinājumi un ieteikumi tika prezentēti APK tās trešajā tikšanās reizē, un, balstoties uz novērtējuma rezultātiem, tika apspriestas tāda atbalsta jomas kā business, tūrisms un vide. Programma saņēma arī vērtīgu ekspertu atzinumu no aptaujas par intervences loģiku un indikatoru sistēmu, kas tika ņemts vērā, gatavojot jauno programmu.

Starp piecām APK un 10 darba grupas tikšanās reizēm APK locekļi – reģionu pārstāvji – aktīvi piedalījās jaunās programmas izstrādē. Daudzi APK locekļi pārstāv organizācijas, kurām ir specializētas zināšanas un pieredze tūrisma, biznesa un dzīves vides attīstībā.

Plānošanas informācija un jaunumi tika regulāri publicēti vietnē <https://estlat.eu/en/about-estlat/programme-2021-2027>. Kopīgais sekretariāts publicēja plašāku informāciju Facebook vietnē, lai par šīs jomas jaunumiem būtu informēta plašāka sabiedrība.

5. Pieeja attiecībā uz Interreg programmas komunikācijas un redzamības aspektiem (mērķi, mērķauditorijas, saziņas kanāli, tostarp attiecīgā gadījumā informatīvais darbs sociālajos plašsaziņas līdzekļos, plānotais budžets un attiecīgie uzraudzības un izvērtēšanas rādītāji)

Atsauce: Interreg regulas 17. panta 3. punkta h) apakšpunkts

2021.-2027. gada programmas īstenošanas komunikācijas aktivitāšu un kanālu pamatā ir pašreizējā programmas perioda sasniegumi un pozitīvs programmas tēls. Programmai ir plaša auditorija, kurā ietilpst atbalsta saņēmēji, ieinteresētās puses un mērķgrupas, kas jau ir pazīstamas ar programmu, un tas atvieglo to uzrunāšanu nākamajā programmas periodā. Gadu gaitā programmai ir izdevies uzkrāt būtiskas zināšanas un pieredzi, kas ļauj piesaistīt jaunus un jau pieredzējušus projektu pieteikumu iesniedzējus un nodrošināt, ka tie var vislabākajā veidā izmantot pieejamos līdzekļus. Programmas logotips, INTERREG zīmols un Eiropas emblēma tiks izmantota saskaņā ar ES noteikumiem (Kopīgo noteikumu regulas (2021/1060)) un Interreg zīmola rokasgrāmatu. Vizuālā identitāte ir efektīvs rīks, kā popularizēt ES atbalstu un Interreg sniegtās priekšrocības iedzīvotājiem un organizācijā.

MĒRĶGRUPAS

Potenciālie projektu pieteikumu iesniedzēji un atbalsta saņēmēji (daži identificēti kā vēstnieki/multiplikatori): pašvaldību un valsts iestādes, NVO, nodibinājumi, privātie uzņēmumi u.c.; starpniekinstitūcijas, kas palīdz izplatīt un popularizēt programmas vēstījumus: pašvaldību attīstības centri Igaunijā, Latvijas plānošanas reģionu administrācijas, Igaunijas Apvienoto valsts pakalpojumu centrs, jumta organizācijas, zinātnes parki, pašvaldību un nozaru asociācijas, kompetences centri u.c.; klienti un ieinteresētās puses, piemēram, Eiropas Komisija, nacionālās valsts iestādes, Latvijas un Igaunijas vēstniecības; sabiedrība kopumā – Latvijas, Igaunijas un Eiropas iedzīvotāji.

MĒRĶI UN SAGAIĀMIE REZULTĀTI

Komunikācijas galvenais mērķis ir informētības un ES atbalsta, programmas un INTERREG zīmola atpazīstamības veicināšana. Mērķis ir parādīt Latvijas un Igaunijas iedzīvotājiem pārrobežu sadarbības priekšrocības dažādās jomās, jo īpaši pateicoties projektu sasniegumiem un rezultātiem.

1. Informācija par programmu ir viegli pieejama, aktuāla un savlaicīga

Rezultāts: programmas pasākumu dalībnieki, potenciālie projektu pieteikumu iesniedzēji un atbalsta saņēmēji ir apmierināti.

Kvalitatīvais rādītājs: mēra pārskatos/atsauksmju lapās. Atbalsta saņēmēja vidējais vērtējums ir vismaz "4" šādā skalā: 1 – pilnībā neapmierina, 2 – neapmierina, 3 – neitrāli, 4 – apmierina, 5 – pilnībā apmierina.

Mērīts: katrs pasākums, komunikācijas situācija, 2022.-2028. partneru/progresa pārskati.

2. Tiek sasniegti atbilstošākie potenciālie projektu pieteikumu iesniedzēji.

Rezultāts: Ir pietiekams kvalitatīvu pieteikumu skaits, kas vērsti uz programmas un projektu mērķiem.

Kvantitatīvais rādītājs: skaitļi/statistika no programmas: konsultāciju, pieteikumu, dalībnieku skaits (visbūtiskākā programmā noteiktā mērķgrupa, ņemot vērā projektu konkursa pamata mērķi) pieteikumu iesniegšanas laikā.

Mērīts: reizi gadā no 2021. līdz 2026. gadam, ja ir projektu konkursi.

3. Projektu un programmas sasniegumi ir redzami.

Rezultāts: programmas un projektu parādīšanās plašsaziņas līdzekļos (tiešsaistē, presē, radio, televīzijā) 2022.-2028. gadā.

Kvantitatīvais rādītājs: Ar programmu un projektu saistītu rakstu un interviju skaits plašsaziņas līdzekļos.

Mērīts: SSSC mediju monitoringa platforma; Latvijā – mediju monitoringa ārpakalpojums.

4. Sociālo tīklu sekotāju un tīmekļa vietnes apmeklētāju skaita pieaugums.

Rezultāts: Programmas klātbūtne un saturs sociālajos tīklos ir aktīvs un atraktīvs. Sociālo tīklu kanāls (-i) piesaista apmeklētājus tīmekļa vietnei.

Kvantitatīvais rādītājs: programmas tīmekļa vietnes apmeklētāju un apmeklējumu skaits ir vismaz 2021. gada līmenī (aptuveni 2 200 un 1 000). Līdz 2028. gadam palielinās sekotāju skaits Sociālajos tīklos.

Mērījumi: Sociālo tīklu un tīmekļa vietnes analītika, katru gadu no 2022. līdz 2028. gadam.

5. Pieaug informētība par ES un Interreg

Rezultāts: Latvijas un Igaunijas iedzīvotājiem ir plašākas zināšanas par ES atbalstu un Interreg.

Kvalitatīvais rādītājs: pozitīvas viedokļa izmaiņas par ES.

Mērījumi: Eiropas Komisijas veiktas aptaujas katru otro gadu.

KOMUNIKĀCIJAS METODES UN KANĀLI

Programmas komunikācija pārsvarā notiek elektroniski. Programmas un ES logotipi popularizē ES un Interreg zīmolu, konkrēto mērķu tematiskās ikonas palīdzēs padarīt publicitāti mazāk formālu un ļaus nekavējoties atpazīt programmu tās teritorijā. Organizējos programmas pasākumus, visos aspektos tiek ievērots zaļas un videi nekaitīgas pieejas princips, sākot no pasākumu atrašanās vietas izvēles, līdz ēdināšanai un publicitātes suvenīriem. Papildus saviem pasākumiem programma arī turpmāk izmantos dažādus publiskos pasākumus, kas saskan ar tās tematisko virzienu un mērķiem un piesaista lielāku cilvēku skaitu. Programma aktīvi sadarbosies ar kaimiņu Interreg programmām, lai sasniegtu plašāku auditoriju un pamanāmību, kā arī lai kapitalizētu programmu sasniegumus. Programma aktīvi piedalās Komisijas ierosinātajos komunikācijas pasākumos.

Karte

Programmas teritorijas karte

